

ABD’deki Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasasının (COPPA) Türkiye’deki Yasalarla Karşılaştırmalı İncelenmesi

Dr. Aslıhan, HAFIZOĞLU
Uzman Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı
aslihanhafizoglu@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-3317-3816

Bora, CİVAN
Daire Başkanı, Milli Eğitim Bakanlığı
boracivan@hotmail.com
ORCID ID: 0000-0002-7290-9112

ÖZ

Bu çalışmada, çocukların çevrim içi gizliliğinin korunmasına ilişkin ABD’deki Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası (COPPA) ile Türkiye’deki mevcut yasal düzenlemeler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi modeliyle incelenmiştir. Çalışmanın amacı, çocukların çevrim içi ortamda maruz kaldığı risklerin yasal çerçevede nasıl ele alındığını belirlemek ve bu düzenlemeleri, dünya genelinde uygulanan benzer yasalarla karşılaştırarak değerlendirmektir. Bu bağlamda, ABD’deki Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası (COPPA), Türkiye’deki Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK), Çocuk Koruma Kanunu, Türk Ceza Kanunu’nun 135. ve 136. Maddeleri ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılacak Yayınlar Hakkında Kanun gibi ilgili yasalar detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Yasaların kapsamı, amaçları, hedef kitleleri ve uygulanma alanları karşılaştırılarak her iki ülkenin çocukların çevrim içi gizliliğini korumaya yönelik yaklaşımları analiz edilmiştir. Çalışma, Türkiye’deki mevcut yasal düzenlemelerin çevrim içi çocuk güvenliği konusunda eksiklikler taşıdığına ve ABD’deki COPPA gibi daha kapsamlı düzenlemelerin örnek alınabileceğine işaret etmektedir. Sonuç olarak, çevrim içi ortamda çocukların daha etkili bir şekilde korunabilmesi için Türkiye’deki yasal çerçevenin güçlendirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: çocuklar, çevrim içi, gizlilik, güvenlik, yasa

Comparative Analysis of the USA Children’s Online Privacy Protection Act (COPPA) and Turkish Laws

ABSTRACT

This study examines the Children’s Online Privacy Protection Act (COPPA) in the USA and the current legal regulations in Türkiye concerning the protection of children’s online privacy using the document analysis method, a qualitative research approach. The goal of the study is to determine how the risks children face in online environments are addressed within the legal framework and to evaluate these regulations by comparing them with similar laws implemented globally. In this context, the USA COPPA, Personal Data Protection Law, the Child Protection Law, Articles 135 and 136 of the Turkish Penal Code, and Law No. 5651 on the Regulation of Publications on the Internet in Türkiye have been examined in detail. The scope, objectives, target population, and areas of application of these laws were compared to analyze both countries’ approaches to protecting children’s online privacy. The study indicates that current legal regulations in Türkiye have shortcomings regarding online child safety and suggests that more comprehensive regulations, such as COPPA in the USA, could serve as a model. Consequently, recommendations are made to strengthen the legal framework to ensure more effective protection of children in online environments in Türkiye.

Keywords: Children, online, privacy, security, law

Atıf Gösterme

Hafizoğlu, A., Civan, B., (2025). ABD’deki Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasasının (COPPA) Türkiye’deki Yasalarla Karşılaştırmalı İncelenmesi, *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*. 7(1), 1-34.

GİRİŞ

Dijitalleşerek değişen dünya koşulları, eğitimle birlikte pek çok alanda çocukların dijital platformlarda daha fazla zaman geçirmesine, daha erken yaşlarda interneti kullanmalarına sebep olmuştur. Ayrıca bu durum çocukların akranları ile iletişimde dijital ortamları kullanmalarına ve sosyalleşmenin boyut değiştirmesine neden olmuştur. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'in 2024 Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması'na göre internet kullanım oranı 6-15 yaş grubundaki çocuklarda 2021 yılında %82,7 iken 2024 yılında %91,3'e yükselmiştir (TÜİK, 2024). Bu veriler, çocukların interneti aktif kullanımının her yıl düzenli olarak arttığını ve dijitalleşmenin çocuklar üzerindeki etkisinin giderek güçlendiğini göstermektedir. Benzer şekilde UNICEF'in 2017'de yayımladığı rapora göre tüm dünyada internet kullanıcılarının yaklaşık üçte birini 18 yaşından küçük çocuklar oluşturmaktadır (UNICEF, 2017). İnternet kullanımının bu denli yaygınlaşması çocuklar için birçok imkân sağlarken beraberinde çeşitli riskler de taşımaktadır (Lee ve Chae, 2012; Livingstone, 2013).

Dijital çağda çocuklar ve gençler, hem gelişim süreçlerindeki zayıflıkları hem de hızla ilerleyen teknolojileri çok erken yaşlarda benimsemeleri nedeni ile dijital dünyanın risklerinden daha fazla etkilenme eğilimindedir. Bununla birlikte, çocukların ve gençlerin çevrim dışı dünyada sahip olduğu standart korumalar, çevrim içi ortamda anlamlı şekilde var olmamaktadır. Çevrim dışı ortamda çocuklar aile, öğretmenler ve toplum tarafından izlenir ve yönlendirilir. Ayrıca fiziksel güvenlik önlemleri, okullardaki kurallar ve yasalar gibi birçok güvenlik mekanizması bu süreçte devrededir. Ancak çevrim içi dünyada, çocuklar ve gençler genellikle dijital ortamın riskleri ve tehlikelerine karşı daha savunmasızdır. Dijital ortamda bu yaş grupları; internetin anonim ve küresel doğası, dolandırıcılık, siber zorbalık, kişisel veri ihlalleri ve uygunsuz içerikler gibi tehditlerle karşılaşmaktadır. Ayrıca, çevrim dışı dünyada var olan denetim mekanizmaları ve koruma tedbirleri çevrim içi ortamda genellikle ya eksik kalmakta ya da etkili bir şekilde uygulanmamaktadır (5Rights Foundation, 2024). Gerek Türkiye'de gerekse yurt dışında çocukların ve gençlerin dijital ortamda yaşamış oldukları çevrim içi istismar ve siber zorbalık ile ilgili yapılan akademik çalışmalar (Akbulut, Şahin ve Erişti, 2010; Özkaya, 2023; Öztürk, 2019; Thun, Teh ve Cheng, 2022; Yiğitbaşı ve Çelik, 2023) özellikle 12-17 yaş arasındaki çocukların siber zorbalık ve çevrim içi istismar (tehdit, hakaret, dedikodu yayma ve kişisel bilgilerin izinsiz paylaşımı gibi) riskiyle daha fazla karşı karşıya olduğunu ifade etmektedir.

Çocukların teknoloji ile bu denli etkileşime girmesi beraberinde çevrim içi gizliliğin korunması hakkı, mahremiyet ve güvenlik hakları, çevrim dışı kalma hakkı gibi kavramların alan yazına girmesini sağlamıştır. Bunlardan çocukların çevrim içi gizliliğin ve güvenliğin korunması hakkı; kişisel verilerin

korunması hakkı referans alınarak dijital ortamlarda kullanılan kişisel verilerin izinsiz kaydedilmesi, aktarılması, kullanılması, sınıflandırılmasının önüne geçilmesi ve zararlı içeriklerden korunması yönünde atılacak adımları içerir.

Toplumun en savunmasız bireyleri olan çocukların kişisel verilerinin işlenmesine ilişkin rızaya dair yasal düzenlemeler, hem ulusal hem de uluslararası hukuk sisteminde yeterince yer bulmamıştır. Bu durum, çocukları itibar kaybı, kişisel verilerin ticari olarak istismarı, kimlik hırsızlığı, siber saldırılar ve profillerinin izlenmesi gibi risklere açık hâle getirmektedir (Macenaite, 2017). Bu sebeple çocukların çevrim içi ortamlarda kişisel verilerinin korunmasına yönelik düzenlemeler daha caydırıcı kurallara bağlanmalıdır. Ayrıca bu konuda çocukların yasal temsilcilerine de daha fazla yükümlülük getirilmelidir. Bilişim teknolojilerinin gelişmesi ve veri kayıt cihazlarının kapasitesinin artışı, bireylere ait verilerin işlenmesini ciddi anlamda kolaylaştırmıştır. Kişisel verilerin korunması hakkı, insan onuru, bireyin özerkliği ve geleceğini belirleme hakkı gibi temel haklarla doğrudan ilişkilidir (Çekin, 2018; Taştan, 2017). Bu bağlamda, gelişen teknolojinin çocuklar aleyhine yarattığı sorunların giderilmesi ve hukuki bir güvence sağlanması adına kişisel verilerin gizliliği ve güvenliğinin korunması hakkı büyük öneme sahiptir.

Problem Durumu

Çocukların çevrim içi gizliliğini ve güvenliğini korumada aileler ve eğitimciler önemli bir rol üstlenmektedir. Araştırmalar, ebeveynlerin çocukların çevrim içi aktivitelerini izleme ve yönlendirme konusunda etkili olabileceğini göstermektedir (Baldry, Sorrentino, ve Farrington, 2019; Erdoğan ve Demirtaş, 2020; Livingstone, 2009). Ebeveynler, çocuklarına güvenli internet kullanımı hakkında bilgi vererek ve uygun gizlilik ayarlarını yaparak çevrim içi riskleri minimize edebilir (Arslan ve Doğan, 2019; Demir ve Korkmaz, 2017; Palfrey ve Gasser, 2008). Eğitimciler de okullarda internet güvenliği ve gizliliği konusunda eğitimler vererek çocukların bilinçli internet kullanıcıları olmalarına katkı sağlayabilir (Berson ve Berson, 2003). Teknolojik çözümler hem ailelerin ve eğitimcilerin gerekli rolleri yerine getirmesinde hem de bunun sağlanmasıyla çocukların çevrim içi ortamlarda korunmasında önemli bir rol oynamaktadır. Güvenlik yazılımları, ebeveyn kontrol araçları ve gizlilik ayarları, çocukların internet kullanımını daha güvenli hâle getirmede etkilidir (Boyd ve Hargittai, 2013). Ayrıca yapay zekâ ve makine öğrenimi gibi ileri teknolojiler, çocukların çevrim içi etkinliklerini izleyerek ve anormal davranışları tespit ederek gizlilik ihlallerini önleyebilmektedir (Zhou vd., 2018). Öte yandan teknolojik çözümler yasal destekli oldukları zaman daha hızlı çözüme ulaşmayı sağlayabilmektedir.

Bu bağlamda çocukların çevrim içi gizliliğini ve güvenliğini korumak amacıyla çeşitli yasal ve

düzenleyici çerçeveler geliştirilmiştir. Örneğin; Amerika Birleşik Devletleri'nde, Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası (Children's Online Privacy Protection Act) ve Çocukların Çevrim İçi Güvenliği Yasası (Kids Online Safety Act-KOSA) çocukların kişisel bilgilerinin izinsiz toplanmasını ve kullanılmasını ve dijital ortamlardaki zararlı içeriklerden korunmasını amaçlamaktadır. Benzer şekilde Avrupa Birliği'nin Genel Veri Koruma Yönetmeliği, çocukların kişisel verilerinin korunmasına yönelik özel hükümler içermektedir (European Union, 2016). Bu uygulamalarda çevrim içi güvenliğin korunması yasalarla güvenceye bağlanmıştır. Nitekim çocukları çevrim içi ortamlarda korumak, çok yönlü bir yaklaşım gerektiren karmaşık bir konudur. Yasal düzenlemeler, ailelerin ve eğitimcilerin bilinçli çabaları ve teknolojik yenilikler, bu alandaki riskleri azaltmada kritik öneme sahiptir. Bu çerçevede çalışma, ABD'deki çocukların çevrim içi gizliliğini koruma yasası (COPPA) ile ülkemizdeki mevcut kanunları karşılaştırmalı bir şekilde inceleyerek her iki ülkenin bu konudaki hukuki yaklaşımlarını, uygulama farklılıklarını ve bu yasaların çocukların dijital güvenliği üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışmada, çocukların çevrim içi gizliliğinin ve güvenliğinin korunması ile ilgili ülkemizdeki mevcut yasal düzenlemelerin belirli özellikler açısından derinlemesine değerlendirilip yorumlanabilmesi için nitel araştırma türlerinden doküman analizi modeli kullanılmıştır. Bu doğrultuda çocukların çevrim içi gizliliğinin korunmasına yönelik yapılan çeşitli çalışmalar incelenmiştir.

Nitel araştırma, insan davranışlarını ve sosyal olguları derinlemesine anlamak amacıyla gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39). Nitel araştırmalarda kullanılan yöntemlerden biri doküman analizidir. Wach'e (2013) göre doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistemli bir şekilde analiz etmek amacıyla kullanılan nitel bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem, elektronik veya basılı materyaller dâhil tüm belgeleri değerlendirmek ve incelemek için sistematik bir yaklaşımdır. Diğer nitel araştırma yöntemleri gibi doküman analizi de, belirli bir konuda anlam çıkarımı yapmak ve genel bir anlayış oluşturmak amacıyla verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirir (Corbin ve Strauss, 2008). Bu çalışmada da belirli bir amaç doğrultusunda kaynakları bulma, not çıkarma, okuma ve değerlendirme işlemlerini içeren (Karasar, 2014, s. 283) doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesinde takip edilebilecek beş aşama vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Aşağıda bu aşamalar ve çalışma sürecinde bu aşamalarla ilgili olarak yapılanlar açıklanmıştır:

- Dokümanlara ulaşma: Araştırmanın amacı doğrultusunda çocukların çevrim içi gizliliğinin ve güvenliğinin korunması ile ilgili çeşitli araştırmalar ve yasal düzenlemelere ilgili internet adreslerinden ulaşılmıştır.
- Özgünlüğü kontrol etme: Araştırmada incelenen tüm dokümanlara resmî internet adresleri üzerinden erişim sağlanmıştır. Bu nedenle, ayrıca bir orijinallik kontrolü yapılmamıştır.
- Dokümanları anlama: Araştırmaya dâhil edilen çalışmalar, yasalar ve mevcut yasal düzenlemeler incelenmiş ve konu ile ilgili bölümler değerlendirilmiştir.
- Veriyi analiz etme: Araştırmada ele alınan konu ile ilgili yapılmış çalışmalar, yasalar ve yasal düzenlemeler çocukların çevrim içi gizliliğinin ve güvenliğinin korunması noktasında incelenerek çıkarımlarda bulunulmuştur.
- Veriyi kullanma: İncelenen dokümanlardan elde edilen bulgular ışığında varılan sonuçlar esas alınarak çocukların çevrim içi güvenliğinin korunması ile ilgili yasal düzenlemelere yönelik öneriler sunulmuştur.

BULGULAR

Çocukların Çevrim İçi Gizliliğinin ve Güvenliğinin Korunmasına Yönelik Uluslararası Düzeyde Mevcut Kanunlar ve Yasal Düzenlemeler

Dijital çağda çocukların çevrim içi gizliliğinin ve güvenliğinin korunması, küresel ölçekte önemli bir hukuki ve etik mesele hâline gelmiştir. İnternetin yaygınlaşması ile birlikte çocukların kişisel verilerinin korunması, çevrim içi tehditlere karşı güvenliklerinin sağlanması ve dijital haklarının korunması amacıyla birçok ülke ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli yasal düzenlemeler geliştirmiştir. Bu kapsamda, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Avrupa Konseyi'nin Lanzarote Sözleşmesi ve Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası (Children's Online Privacy Protection Act-COPPA) ve Avrupa Birliği'nin Genel Veri Koruma Yönetmeliği (General Data Protection Regulation-GDPR) kapsamında düzenlenen Yaşa Uygun Tasarım Kodu Yasası (Age Appropriate Design Code-AADC) gibi düzenlemeler, çocukların internet ortamında karşılaşılabilecekleri riskleri en aza indirmeyi hedeflemektedir. Bu yasalar, teknoloji şirketlerinin çocuklara yönelik veri toplama ve işleme süreçlerini sınırlandırarak güvenli bir dijital ekosistem oluşturmayı amaçlamaktadır.

Söz konusu düzenlemelerden Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilerek 2 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye'nin de dâhil olduğu 196 ülke tarafından onaylanan bu sözleşme, en geniş kapsamlı çocuk hakları belgesi olarak kabul edilmektedir

(UNICEF, 2023). Türkiye açısından sözleşme, 4 Mayıs 1995 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Sözleşme, çocuk haklarının korunmasını amaçlamakta olup taraf devletlerin bu hakların uygulanması için belirli yükümlülöklere uymalarını zorunlu kılmaktadır. Sözleşme; ayırım gözetmeme, çocuğun yüksek yararı, yaşama ve gelişme hakkı ve katılım hakkı gibi dört temel ilkeye dayanmaktadır (United Nations, 1990). Sözleşmede yer alan 16. madde, “Hiçbir çocuğun özel yaşantısına, aile, konut ve iletişimine keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılamaz.” şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca, 3. maddeye göre, “Taraf devletler, çocuğun ana babasının, vasilerinin ya da kendisinden hukuken sorumlu olan diğer kişilerin hak ve ödevlerini de göz önünde tutarak, esenliğı için gerekli bakım ve korumayı sağlamayı üstlenirler ve bu amaçla tüm uygun yasal ve idari önlemleri alırlar.” hükmüne yer verilmiştir. Bu düzenlemelerle, çocukların özel hayatlarının korunması özel olarak güvence altına alınmış ve sözleşmeye taraf devletlerin, çocuğun veli veya vasisinin, çocuğun yüksek yararını gözетerek hareket etmeleri gerektiğı vurgulanmıştır (United Nations, 1990).

Avrupa Konseyi'nin Lanzarote Sözleşmesi ise çocukları cinsel sömürü ve istismardan korumayı amaçlayan uluslararası bir anlaşmadır. 25 Ekim 2007 yılında kabul edilip 1 Temmuz 2010'da yürürlüğe giren bu sözleşme, çocuk istismarını suç sayarak ağır cezai yaptırımlar öngörmekte, önleyici tedbirler ve mağdurlara destek mekanizmaları sunmaktadır (Council of Europe, 2007). Ayrıca, çevrim içi istismar ve sömürüyle mücadeleyi de içeren sözleşme, çocukların güvenliğı için uluslararası iş birliğı, farkındalık çalışmaları ve hukuki düzenlemelerin uyumlaştırılmasını teşvik etmektedir. Taraf ölkeler, bu çerçevede kendi yasalarını uyarlamak ve Lanzarote Komitesi'nin denetimi doğrultusunda çocuk koruma politikalarını geliştirmekle yükümlüdür (Council of Europe, 2023). Özellikle dijital platformlarda artan riskler göz önüne alındığında, Lanzarote Sözleşmesi, Avrupa'da çocuk koruma alanındaki en kapsamlı hukuki düzenlemelerden biri olarak büyük önem taşımaktadır.

Çocukların çevrim içi gizliliğinin ve güvenliğinin korunmasına dair uluslararası alanda ön plana çıkan Avrupa Birliğı'nin Genel Veri Koruma Yönetmeliğı (General Data Protection Regulation-GDPR), Avrupa Genel Veri Koruma Tüzüğü (AGVKT), Amerika Birleşik Devletleri'nde Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası (Children's Online Privacy Protection Act-COPPA), Öğrencinin Kişisel Bilgilerini Koruma Yasası (SOPIPA) ve Çocukların Çevrim İçi Güvenliğı Yasa Tasarısı (KOSA) isimli yasal düzenlemelerdir. Bu örneklerden etkin bir şekilde uygulanan ve yürürlükte olan, ABD'de Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası (COPPA) ve Avrupa Birliğı'nin Genel Veri Koruma Yönetmeliğı (General Data Protection Regulation-GDPR) kapsamında düzenlenen Yaşa Uygun Tasarım Kodu Yasası (Age Appropriate Design Code-AADC) olmuştur. Bu kapsamda,

Avrupa Birliği'nin 2018 yılında yürürlüğe giren Genel Veri Koruma Tüzüğü (General Data Protection Regulation-GDPR), çocukların çevrim içi gizliliğini korumayı hedefleyen en kapsamlı yasal düzenlemelerden biridir (European Commission, 2018). GDPR; tüm bireylerin verilerinin işlenmesi, saklanması ve aktarılması süreçlerine yönelik açık rıza, sözleşme, yasal yükümlülük gibi kriterlere dayalı veri işleme şartları getirmektedir. Tüzükte aynı zamanda 16 yaş altı bireylerin verileri için ebeveyn onayı aranırken veri sahiplerinin bilgilendirilmesi ve haklarının korunması da zorunlu kılınmaktadır. GDPR, veri güvenliğini sağlamak için teknik ve organizasyonel önlemler alınmasını şart koşarak ihlallerde yüksek idari para cezaları öngörmektedir. Ayrıca özel nitelikli veriler (sağlık ve dini bilgiler gibi) için ek koruma tedbirleri uygulanmaktadır. GDPR, COPPA'dan farklı olarak yalnızca çevrim içi hizmetleri değil, tüm veri işleme faaliyetlerini kapsar ve uluslararası veri transferine ilişkin katı kurallar içermektedir. Çocukların veri güvenliği açısından COPPA kadar spesifik olmasa da genel koruma rejimi içinde çocuk verilerine dair ayrı bir hassasiyet taşır. GDPR, çevrim içi platformların veri işleme süreçlerinde şeffaf olmalarını, çocukların verilerini güvenli şekilde saklamalarını ve mahremiyetlerini ihlal eden uygulamalardan kaçınmalarını zorunlu kılmaktadır (European Data Protection Board, 2021). Birleşik Krallık Bilgi Komisyonu Ofisi (ICO) tarafından 2020 yılında yürürlüğe giren Yaşa Uygun Tasarım Kodu Yasası (Age Appropriate Design Code - AADC) ise çocukların çevrim içi gizliliğini korumaya yönelik önemli bir düzenlemedir (ICO, 2020). AADC, teknoloji şirketlerinin çocuklara yönelik hizmetlerinde gizliliği varsayılan olarak en yüksek seviyede ayarlamalarını zorunlu kılmaktadır. Ayrıca çocuklara yönelik web siteleri ve uygulamalar için konum takibi, hedefli reklamcılık ve veri toplama faaliyetleri konusunda daha sıkı düzenlemeler getirmiştir (ICO, 2021).

ABD'nin Kaliforniya eyaleti tarafından kabul edilen Öğrencilerin Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası (Student Online Personal Information Protection Act - SOPIPA), özellikle eğitim teknolojileri alanında öğrencilerin çevrim içi gizliliğini koruma amacını taşır (California Legislature, 2016). Bu yasa, eğitim platformlarının öğrencilerin kişisel verilerini reklam amaçlı kullanmasını yasaklamaktadır ve bu verilerin yalnızca eğitimsel amaçlarla işlenmesini zorunlu kılmaktadır (State of California, 2018). ABD'de, 1998 yılında yürürlüğe giren Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası (Children's Online Privacy Protection Act-COPPA), 13 yaş altındaki çocukların çevrim içi gizliliğini korumaya yönelik en kapsamlı yasadır (FTK, 2020). COPPA'ya göre çocuklardan kişisel veri toplayan web siteleri ve uygulamalar ebeveyn izni almak zorundadır. Ayrıca COPPA, teknoloji şirketlerine şeffaf gizlilik politikaları uygulama, ebeveyn bilgilendirme mekanizmaları oluşturma ve çocukların verilerini koruma yükümlülüğü getirmektedir (Federal Ticaret Komisyonu, 2019). Öte yandan, 2024 yılı itibarıyla COPPA'nın daha da sıkılaştırılması planlanmaktadır. Yeni düzenlemeler ile sosyal medya platformlarının çocukların çevrim içi

alışkanlıklarını izlemesini sınırlamayı ve reklam hedefleme faaliyetlerini daha sıkı denetlemeyi amaçlamaktadır (FTK, 2023). 2022 yılında ABD Senatosu'nda sunulan Çevrim İçi Güvenli Çocuklar Yasası (Kids Online Safety Act-KOSA), çocukların çevrim içi platformlarda maruz kaldıkları riskleri azaltmayı amaçlamaktadır (U.S. Senate, 202). Bu yasa, teknoloji şirketlerine çocukları çevrim içi istismar, siber zorbalık ve zararlı içeriklerden koruma sorumluluğu yüklemektedir. Ayrıca, platformların risk değerlendirmesi yapmasını, çocuk dostu ayarlar sunmasını ve şeffaf raporlar yayınlamasını zorunlu kılmaktadır (Congress.gov, 2023).

Özetle, çocukların çevrim içi gizliliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla dünya genelinde çeşitli uluslararası sözleşmeler ve ulusal yasalar oluşturulmuştur. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Avrupa Birliği GDPR, Birleşik Krallık AADC ve ABD'de COPPA gibi yasalar, çocukların dijital dünyada korunmasını sağlamak için önemli düzenlemelerdir. Öte yandan, teknolojinin hızla değişmesi nedeniyle mevcut yasal çerçevenin sürekli güncellenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, çevrim içi tehditlerin sürekli evrim geçirmesi nedeniyle bu düzenlemelerin güncellenmesi ve uluslararası iş birliğinin artırılması büyük önem taşımaktadır. Yapay zekâ ve büyük veri analizlerinin yaygınlaşması, çocukların çevrim içi mahremiyetini korumak için uluslararası iş birliğinin güçlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu çalışmada Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası (Children's Online Privacy Protection Act-COPPA) detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası (Children's Online Privacy Protection Act-COPPA)

COPPA (Children's Online Privacy Protection Act), Amerika Birleşik Devletleri'nde Federal Ticaret Komisyonu (FTK) tarafından çocukların çevrim içi gizliliğini korumaya yönelik kabul edilen bir yasadır (Federal Ticaret Komisyonu, t.y.).

FTK, 1914 yılında kurulan ve Amerika Birleşik Devletleri Federal Hükümetine bağlı bağımsız bir kurumdur. FTK'nin ana görevi; tüketici haklarını korumak, baskıcı tekeller gibi zararlı iş uygulamalarını ortadan kaldırmak ve serbest piyasa rekabetine zarar veren faaliyetleri önlemektir (Federal Ticaret Komisyonu, t.y.). Federal Ticaret Komisyonu, çeşitli ajans faaliyetleri hakkında halka bilgi sağlayan kapsamlı bir web sitesi aracılığıyla süreçleri yönetmektedir. Bu web sitesinde;

- Çocukların Gizliliği Bölümü,
- Önerilen ve Nihai Tüm Kararlar,
- Komisyon Tarafından Kurallar Belirlenirken Halka Açık Yorumlar,

- İşletmeler, Ebeveynler ve Öğretmenler İçin Kılavuzlar,
- Komisyon Onaylı COPPA Güvenli Alan Programları Hakkında Bilgiler,
- COPPA'yı Uygulamak İçin FTK Davaları gibi COPPA ile ilgili çeşitli materyaller bulunur.

Ebeveynler ve öğretmenler, FTK'nin COPPA'ya ilişkin kurallarına, kural ihlali bildirimine ve ihlal cezalarına ilişkin bilgilere FTK'nin "Çocukların Gizliliği" sayfasındaki "Vakalar" bağlantısı ile ulaşabilmektedir. Herhangi bir dijital platformun veya internet sitesinin COPPA'yı ihlal ettiği düşünüüyorsa; ebeveynler ve/veya öğretmenler bunu çevrim içi olarak veya telefonla bildirebilmektedir. Mahkeme, kuralı ihlal edenleri, ihlal başına 51.744 dolara kadar para cezalarından sorumlu tutabilmektedir. Uygun cezanın belirlenmesi aşağıdaki durumlara göre değişmektedir:

- FTK'nin talep ettiği veya bir mahkemenin değerlendirdiği cezaların miktarı, ihlallerin ciddiyeti,
- Operatörün daha önce kuralı ihlal edip etmediği,
- Şirketin büyüklüğü,
- Dâhil olan çocuk sayısı,
- Toplanan kişisel bilgilerin miktarı ve türü,
- Bilgilerin nasıl kullanıldığı,
- Üçüncü taraflarla paylaşılıp paylaşılmadığı

Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası, Amerikan Federal Hukuku'nun yetki alanı dâhilindeki 13 yaşından küçük çocukların kişisel bilgilerinin çevrim içi ortamlarda toplanmasına ilişkindir. Kanun koyucular, ilgili yasayı yürürlüğe koyarken küçük çocukların çevrim içi tehditler karşısında savunmasız olduklarını dikkate almışlardır. Bu çerçevede çocukların, kendi kişisel bilgilerinin çevrim içi ortamlarda toplanmasının yaratacağı güvenlik ve gizlilik sorunlarının farkında olmadıkları düşünülerek kanunun yalnızca 13 yaşın altındaki çocuklara uygulanmasına karar verilmiştir. Bu bağlamda, COPPA içerdiği geniş kapsamı ile çocukların veri gizliliğini korurken;

- Çocuğun uygunsuz ve zararlı içeriklere erişimini engellemez,
- İnternet trolleri sorununa çözüm sağlamaz,
- Çocukları çevrim içi ortamda belirli içerik türlerini görüntülemekten korumaz,
- Çocukların kullanımına uygun olmayan genel izleyici sitelerine veya çevrim içi hizmetlere kaydolmak için yaşları hakkında yalan söylemelerini önlemez.

COPPA'daki kural operatörlerden ziyaretçilerin yaşını sormasını beklemez. Bununla birlikte, kullanıcılarını tarafsız bir şekilde yaş açısından taramayı seçen bir site veya hizmet operatörü var ise

yaş bilgileri doğru olmasa bile kullanıcılarının girdiği yaş bilgilerine göre önlem almalıdır. Bazı durumlarda bu, çocukların operatörün hizmet şartlarını ihlal ederek bir siteye veya hizmete kaydolabileceği anlamına gelebilir. Böyle bir durumda operatör kullanıcının 13 yaşın altında bir çocuk olduğunu belirlerse, ebeveyn izni gereksinimi artacaktır. 21 Nisan 2000'de uygulanmaya başlayan COPPA'da web sitesi sahiplerinin gizlilik politikalarında hangi maddelerin yer alması gerektiği, ebeveynlerden ne zaman, ne sıklıkla ve ne şekilde uygun onay alınabileceği ve çocukların çevrim içi ortamlarda gizliliği ve güvenliği konusundaki sorumluluklar yer almaktadır. Yasada 2012 yılında ticari web sitelerine odaklanan ve teknoloji ile pazar stratejilerine uyum sağlayacak şekilde tasarlanmış olan mevzuatta değişiklikler yapılmıştır. 2013 yılına kadar geçen sürede dijital teknolojilerde ve çocukların internet kullanımında büyük değişiklikler olmuştur. Özellikle sosyal medya, mobil uygulamalar, oyun platformları ve çerezler gibi yeni teknolojilerin ortaya çıkması çocukların çevrim içi etkinliklerini izlemeyi ve yönetmeyi zorlaştırmıştır. Teknolojinin ve internet kullanımının hızla değişmesi nedeni ile bu yasa 2013 yılında revize edilmiştir. 2013 yılındaki revize ile çocuklardan toplanabilecek kişisel bilgi kapsamında ebeveynleri görevlendirmeye yönelik COPPA'nın temel koruyucu tedbirleri zenginleştirilmiş ve kişisel bilginin genişletilmiş bir tanımının yanında ebeveyn izni olmadan çocukların sitede karşılarına çıkan reklamlara yönelik bir sınırlama şartı getirilmiştir (FTK, 2013).

COPPA yasası çocukların çevrim içi gizliliğine konu olan kişisel bilgileri aşağıdaki şekilde tanımlamıştır. Çocuğun;

- Adı ve soyadı,
- Sokak adı ve bir şehir veya kasabanın adı
- Çevrim içi iletişim bilgileri,
- Çevrim içi iletişim bilgileri olarak işlev gören bir ekran veya kullanıcı adı,
- Bir telefon numarası,
- Bir kullanıcıyı zaman içinde ve farklı web sitelerinde veya çevrim içi hizmetlerde tanımak için kullanılacak bir tanımlayıcı,
- Bir çocuğun görüntüsünü veya sesini içeren bir fotoğraf, video veya ses dosyası,
- Bir şehir/kasabanın adını veya sokak adını tanımlamak için konum bilgisi

Operatörün çocuktan çevrim içi olarak topladığı ve yukarıda açıklanan bir tanımlayıcı ile birleştirdiği çocuk veya o çocuğun ebeveynleri ile ilgili bilgilerin herhangi birinin ya da daha fazlasının olması şeklinde belirtilmiştir. Ayrıca 2013 revizesiyle birlikte hobiler, çerezler ile toplanan veya diğer takip mekanizmaları ile elde edilen bilgiler de bu kapsama alınmıştır. COPPA yasası kapsamında yapılması gerekenler şu şekilde özetlenmiştir:

- Çevrim içi ortamda çocuklardan toplanan kişisel bilgiler için açık ve kapsamlı bir çevrim içi gizlilik politikası yayınlanması
- Çevrim içi ortamda çocuklarla ilgili kişisel bilgiler toplanmadan önce ebeveynlere gerekli bilgilendirme yapılması ve ebeveyn izni alınması (Ebeveynlerin açık rızalarının aranmadığı istisna durumlar hariç)
- Ebeveynlere, operatörün çocuğun bilgilerini toplamasına ve kullanmasına ilişkin onay verme seçeneği sunulması, ancak operatörün bu bilgileri üçüncü taraflara ifşa etmesinin yasaklanması (İfşa, site veya hizmet için gerekliyse, bu durumun ebeveynlere açıkça belirtilmesi)
- Ebeveynlerin, bilgileri gözden geçirmeleri ve/veya çocuklarının silinmiş kişisel bilgilerine erişimlerinin sağlanması
- Bir çocuğun çevrim içi ortamda kişisel bilgilerinin gereğinden fazla kullanılmasının veya toplanmasının önlenmesi hakkının ebeveynlere verilmesi
- Çocuklardan toplanan bilgilerin gizliliğini, güvenliğini ve bütünlüğünü sağlayabilecek taraflara, bu bilgiler verilirken gerekli önlemlerin alınması
- Bir çocuk çevrim içi bir etkinliğe katılım sağlarken çocuktan yalnızca etkinlik için gerekli bilgilerin toplanması, etkinliğe katılabilmek için daha fazla bilgi talep edilmemesi
- Çocuklardan çevrim içi ortamda toplanan kişisel bilgilerin, yalnızca toplanma amacını yerine getirme süresince saklanması (yetkisiz erişime veya kullanıma karşı korumak için bilgilerin kısa süreli hafızada tutulması) için önlemlerin alınması

Bu bilgiler doğrultusunda COPPA, 13 yaş altındaki çocukların verilerinin toplanma ve işlenmesinde “doğrulanabilir ebeveyn rızası” şartını aramakta ve çevrim içi hizmet sağlayıcı ve site operatörlerine birtakım kısıtlama ve sorumluluklar yüklemektedir (Sperry, 2014).

COPPA yasasının ihlal edilmesi durumunda, ciddi cezai yaptırımlar uygulanmaktadır. COPPA ihlallerine yönelik mali cezalar oldukça yüksektir. FTK, COPPA’ya uymayan işletmelere ihlal başına 43.280 dolara kadar para cezası verebilmektedir. Bu cezalar, işletmenin ihlal süresi ve ihlalin ciddiyeti gibi faktörlere bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Örneğin, Federal Ticaret Komisyonunun yaptığı açıklamayla 2019 yılında YouTube, çocukların kişisel bilgilerini ebeveyn izni olmadan topladığı için 170 milyon dolar ceza ödemiştir (FTK, 2019). Mali cezaların yanı sıra, COPPA’ya uymayan işletmeler başka yaptırımlarla da karşılaşmaktadır. FTK, ihlalleri durdurma ve düzeltme emirleri verebilir. Bu emirler, ihlal eden işletmelerin belirli iş uygulamalarını durdurmasını veya değiştirmesini zorunlu kılmaya ilişkindir. COPPA ihlallerine yönelik cezai yaptırımlara bir başka örnek; TikTok’un sahibi olan Byte Dance’nin 2019 yılında çocuk kullanıcılarının bilgilerini izinsiz

topladığı için 5,7 milyon dolar ceza ödemesidir (FTK, 2019). Bu ceza, COPPA'nın uygulanmasının ciddiyetini ve FTK'nin bu tür ihlallere karşı ne kadar sıkı yaptırımlar uyguladığını göstermektedir. COPPA'nın cezai yaptırımları çocukların çevrim içi gizliliğini korumak için güçlü bir araçtır. Yüksek mali cezalar ve diğer yaptırımlar, işletmeleri çocukların kişisel bilgilerinin korunması konusunda dikkatli olmaya teşvik etmektedir.

Güncellenmiş COPPA (COPPA 2.0)

Dijital dünyadaki hızlı değişimler, 1998'de yürürlüğe giren Çocukların Çevrimiçi Gizliliğini Koruma Yasası (COPPA)'nın güncellenmesini zorunlu hâle getirmiştir. Bu doğrultuda, çocukların çevrim içi mahremiyetini daha kapsamlı şekilde korumak amacıyla Children and Teens' Online Privacy Protection Act (Çocukların ve Gençlerin Çevrim İçi Gizliliğini Koruma Yasası, COPPA 2.0), 118. ABD Kongresi'nde sunulmuştur (U.S. Congress, 2023). Bu revizyonda amaç; web sitelerinin ve çevrim içi hizmetlerin çocuklardan toplayabildiği kişisel bilgiler üzerinde ebeveynlerin daha fazla kontrol sağlamasını kolaylaştırmaktır. COPPA 2.0'daki en büyük değişim; kişisel bilgi, operatör ve çocuklara yönelik web sitesi veya çevrim içi hizmetlerin değiştirilmiş tanımlarındadır. Aşağıda güncellenen kişisel bilgi tanımına ait unsurlar sıralanmıştır:

- Ad ve soyad
- Sokak adı ve bir şehir veya kasabanın adını içeren bir ev veya diğer fiziksel adres
- Bir kişiyle çevrim içi olarak doğrudan iletişime izin veren e-posta adresi veya diğer önemli ölçüde benzer tanımlayıcı gibi belirli çevrim içi iletişim bilgileri
- Çevrim içi iletişim bilgileri ile aynı işlevi gören bir ekran veya kullanıcı adı
- Bir telefon numarası
- Sosyal güvenlik numarası
- Bir kullanıcıyı zaman içinde ve farklı web siteleri veya çevrim içi hizmetler arasında tanımak için kullanılabilen kalıcı bir tanımlayıcı (bir çerezde tutulan müşteri numarası, IP adresi, işlemci veya cihaz seri numarası, benzersiz bir cihaz tanımlayıcısı gibi)
- Bir çocuğun görüntüsünü veya sesini içeren bir fotoğraf, video veya ses dosyası
- Sokak adını ve şehir veya kasaba adını tespit etmeye yetecek coğrafi konum bilgisi
- Operatörün çocuktan çevrim içi olarak topladığı ve bir tanımlayıcıyla (yukarıda açıklandığı gibi) birleştirdiği çocuğa veya çocuğun ebeveynlerine ilişkin bilgiler

Yukarıda sıralanan önemli eklemeler arasında kalıcı tanımlayıcı tanımının genişletilmesi, coğrafi konumun açıkça belirtilmesi, bir çocuğun görüntüsünü veya sesini içeren tüm fotoğraf, video ve ses dosyalarının eklenmesi ve bir ekran veya kullanıcı adının tanımında değişiklikler yer almaktadır. Aynı zamanda COPPA 2.0; 13 yaş altındaki kullanıcılara 1998 tarihli Çocukların Çevrim İçi Gizliliğini

Koruma Yasası (COPPA) tarafından sağlanan korumaları, 13 ile 17 yaş arasındakileri de kapsayacak şekilde genişletecek bir yasa tasarısıdır. COPPA, 13 yaş altındaki çocuklara yönelik “bireye özgü reklamlar” için kalıcı tanımlayıcıları toplamak ve kullanmak için ebeveyn onayı gerektirirken; COPPA 2.0, bu tür reklamları gençlere sunmak için gencin veya bir ebeveynin doğrulanabilir onayını gerektirmektedir. COPPA 2.0, kapsanan web sitelerinin tanımını “çocuklar veya gençler tarafından kullanılan veya kullanılması makul ölçüde muhtemel” platformları da içerecek şekilde genişleterek COPPA korumalarını 17 yaşın altındakilere genişletmeyi amaçlamaktadır. COPPA 2.0, çocuklara ve gençlere yönelik hedefli reklamları yasaklamakta ve operatörlerin kullanıcıların operatör tarafından toplanan kişisel bilgilerini silmesine izin vermesini zorunlu kılmaktadır. Yasa tasarısı ayrıca gençler için bir dijital pazarlama hakları bildirgesi hazırlamayı planlamaktadır. Güncellenen COPPA'nın üç temel değişikliği aşağıda belirtilmiştir:

- Yasanın kapsamındaki çocukların maksimum yaşını 17'ye yükselterek şirketlerin bu kullanıcıların verilerini izinsiz toplamasını yasaklayacaktır.
- Yasanın kişisel bilgi tanımını, parmak izi, ses izi, yüz görüntüsü ve yürüyüş gibi biyometrik göstergeleri içerecek şekilde güncellemiştir. Yasada yapılan bu güncelleme biyometrik verilerin toplanması, saklanması ve kullanılmasıyla ilgili daha sıkı düzenlemeler getirmeyi amaçlar. Böylece, bireylerin gizliliği ve güvenliği daha iyi korunur. Şirketler ve diğer kuruluşlar, bu tür verileri toplarken daha fazla sorumluluk taşır ve bu bilgilerin kötüye kullanılmasını önlemek için gerekli önlemleri almak zorunda kalır.
- Ayrıca, bazı şirketlerin müşterilerinin reşit olmadığını gerçekten bilmedikleri iddiasında bulunabilecekleri bir boşluktan yararlanmalarının engellenmesi amaçlanmaktadır. Dolayısıyla şirketlerin genç kullanıcıların yaşlarını bilmediklerini iddia ederek sorumluluktan kaçınmalarını zorlaştırır. Bu durumda şirketlerin kullanıcıların yaşlarını doğrulamak için daha katı yöntemler kullanmaları gerekir.

Günümüzde yapay zekâ ve makine öğrenimi sayesinde toplanan veriler, çocukların ilgi alanları ve tercihleri hakkında detaylı analizler yapılmasına ve kişiselleştirilmiş reklamların hedeflenmesine olanak sağlamaktadır. Bu durum çocukların mahremiyetini ihlal ederken, hedefli reklamların psikososyal etkileri de endişe verici olmaktadır. Sosyal medya, akıllı cihazlar ve IoT cihazlarının yaygınlaşması ile birlikte, çocuklar daha fazla izlenebilir hale gelmiş durumdadır. Bu yüzden COPPA 2.0 gibi düzenlemeler, çocuklar için kişisel bilgilerden coğrafi konum ve biyometrik verilere kadar geniş bir yelpazede toplanan verilerin korunması için hayati önem taşımaktadır. Bu düzenlemeler, hem çocukların dijital dünyadaki güvenliğini sağlamak hem de büyük teknoloji şirketlerinin veri gizliliği konusunda daha sorumlu davranmalarını teşvik etmek amacıyla güncellenmiş ve daha kapsamlı hale getirilmiştir. Sonuç olarak COPPA 2.0, hızla değişen dijital dünyada çocukların güvenliğini sağlamak için kritik bir

role sahiptir. Bu yasa tasarısı, teknoloji şirketlerinin çocukların çevrim içi gizliliğine daha fazla önem vermeye teşvik etmeyi ve ebeveynlerin çocuklarının çevrim içi deneyimleri üzerinde daha fazla kontrole sahip olmasını amaçlamaktadır.

Çocukların Çevrim İçi Güvenliği Yasası (Kids Online Safety Act-KOSA)

KOSA, Amerika Birleşik Devletleri Federal Hükümetine bağlı, Federal Ticaret Komisyonu tarafından düzenlenmiş; sosyal medya platformlarının 17 yaş altındaki çocukların çıkarlarını öncelikli olarak gözetmelerini ve çocukların çevrim içi sağlık ve refahını korumak için çocuklara ve ebeveynlere daha fazla güvence sağlamalarını gerektiren bir yasa tasarısıdır (U.S. Congress, 2023). Tasarı platformların, platformun ürünlerini veya hizmetlerini kullanan çocukların çıkarlarını en iyi şekilde gözetme yükümlülüğü getirmektedir. Bu durum platformların çocuklara yönelik artan risklerini önlemeleri veya azaltmaları gerektiği anlamına gelmektedir. Bu yasa, çevrim içi platformlar için bir “özen yükümlülüğü” oluşturmakta ve bu platformların çocuklar için varsayılan olarak en koruyucu ayarları açmasını (çocukların daha güçlü ayarları seçmesi yerine) ve çocuklara bilgilerini koruma, bağımlılık yaratan ürün özelliklerini devre dışı bırakma ve kişiselleştirilmiş algoritma önerilerinden vazgeçme seçenekleri sunmasını zorunlu kılmaktadır.

KOSA kapsamında platformlarda; cinsel istismar, yeme bozuklukları, intihar, madde bağımlılığı, tütün ve kumar gibi zararlı içeriklerden çocukların korunması ve 18 yaş altına yasak ürünlerin reklamlarının reşit olmayan bireylere gösterilmemesi hedeflenmektedir. KOSA'nın platformlardan önlemesini veya hafifletmesini istediği çevrim içi zararlar şunlardır:

- Kendine zarar verme, intihar, yeme bozuklukları, madde bağımlılığı ve bir çocuğun fiziksel ve zihinsel sağlığına risk oluşturan diğer konuların teşvik edilmesi
- Bağımlılık benzeri davranışları gösteren alışkanlıklar
- Çocuğa fiziksel zarar, çevrim içi zorbalık ve taciz
- Çocukların cinsel sömürüsü, cinsel ticaret ve cinsel istismar gibi faaliyetler ile çevrim içi çocuk cinsel istismar materyallerinin ticareti
- Çocuklar için yasa dışı olan ürünlerin veya hizmetlerin teşvik edilmesi ve pazarlanması, örneğin yasa dışı uyuşturucular, tütün veya alkol
- Haksız veya yanıltıcı pazarlama uygulamaları

Özetle KOSA, çocukların çevrim içi güvenliğini artırmak amacıyla sosyal medya platformlarına önemli sorumluluklar yükleyen bir yasa tasarısıdır. Bu sorumluluklar aşağıda sıralanmıştır:

- Çevrim içi platformlara, sosyal medya bağımlılığı, intihar teşviki, yeme bozuklukları, siber zorbalık, madde bağımlılığı ve bazı yasadışı ürünler gibi belirli zararları önleme ve hafifletme yükümlülüğü
- Şirketlerin, en güçlü ve gizliliği en iyi koruyan ayarları varsayılan olarak etkinleştirmelerini zorunlu kılması
- Çocuklara ve gençlere, veri odaklı öneri algoritmalarını kapatma fırsatı tanınması
- Gençlerin, sosyal medyada yabancıların onlarla iletişim kurma yeteneğini sınırlama hakkını güçlendirmesi
- Ebeveynlere, ekran süresini ve harcamaları takip etmeleri ve acil durumları platformlara bildirmeleri için araçlar oluşturması
- Büyük sosyal medya şirketlerinden, yıllık denetimler yaparak çocuklar için riskleri değerlendirmelerini zorunlu kılması

Ayrıca bu yasa ile birlikte şirketler, kişiselleştirilmiş içerik önerisi algoritmalarını ne zaman ve nasıl kullandıklarını raporlamak zorunda olacak; çevrim içi oyunların reşit olmayan bireylerin hesapları için bağımlılık yaratıcı özelliklerini sınırlaması gerekecektir. KOSA, platformların çocuklara yönelik zarar risklerini belirleyen yıllık bağımsız denetimler yapmasını da zorunlu kılmaktadır. Ayrıca uzmanlar ve akademik araştırmacılar için bağımsız araştırma yapabilmeleri amacıyla veri erişimini desteklemektedir. Sonuç olarak KOSA, çocukları çevrim içi ortamda karşılarına çıkabilecek her türlü zarardan korumayı amaçlayan kapsamlı bir yasa tasarısıdır.

KOSA ve COPPA 2.0 sırasıyla 2022 ve 2023'ten beri ABD hükümetinde tartışılan yasa tasarılarıdır. 31 Temmuz 2024 tarihinde ABD Senatosu bu iki yasayı kabul ettiğini duyurmuştur. Bu yasa tasarıları, COPPA'nın ilk olarak 1998'de-yani akıllı telefonlar veya sosyal medya yaygınlaşmadan önce-kabul edilmesinden bu yana hükümetin çocukların çevrim içi güvenliğini garanti altına almak için attığı önemli adımlardan biri olarak görülmektedir. Bu iki yasa tasarısının yasalaşabilmesi için Temsilciler Meclisi'nin de onayından geçmesi gerekmektedir. Söz konusu Meclis'in, yasa tasarılarına onay verip vermeyeceği ise henüz belli değildir. COPPA, güncellenen COPPA (COPPA 2.0) ve KOSA yasalarının karşılaştırıldığı Tablo 1 aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1. COPPA, COPPA 2.0 ve KOSA'nın Karşılaştırılması

Özellik/Kriter	COPPA	COPPA 2.0	KOSA
Ülke	ABD	ABD	ABD
Düzenleyici Kurum	FTK	FTK	FTK
Kabul ve Yürürlük Tarihi	1998/21 Nisan 2000	31 Temmuz 2024/-	31 Temmuz 2024/-
Kapsam	Çocukların çevrim içi gizliliği	Çocukların çevrim içi gizliliği	Çocukların çevrim içi güvenliği ve refahı

Amaç	Çocukların kişisel bilgilerinin izinsiz toplanmasını önlemek	Çocukların kişisel bilgilerinin izinsiz toplanmasını önlemek	Çocukların çevrim içi güvenliği ve refahını artırmak
Hedef Kitle	13 yaş altı çocuklar	17 yaş altı çocuklar	17 yaş altı çocuklar
Gizlilik Politikası	Çocuklara ve ebeveynlere açıkça belirtilmeli	Çocuklara ve ebeveynlere açıkça belirtilmeli	Çocuklara ve ebeveynlere açıkça belirtilmeli
Ebeveyn Erişimi ve Kontrolü	Ebeveynlerin çocukları adına onay vermesi gerekir.	Ebeveynlerin çocukları adına onay vermesi gerekir.	Ebeveynlere çocuklarının çevrim içi hesapları üzerinde daha fazla kontrol sağlar.
Bilgilendirme Yükümlülüğü	Kişisel bilgi toplanmadan önce ebeveynlere bilgilendirme	Kişisel bilgi toplanmadan önce ebeveynlere bilgilendirme	Ebeveynleri çocuklarının çevrim içi aktiviteleri hakkında bilgilendirme
Veri Güvenliği	Çocukların verilerini korumak için güvenlik önlemleri	Çocukların verilerini korumak için güvenlik önlemleri	Çocukların verilerini korumak için güvenlik önlemleri
İhlaller için Yaptırımlar	Yüksek para cezaları ve diğer yaptırımlar	Yüksek para cezaları ve diğer yaptırımlar	Yüksek para cezaları ve diğer yaptırımlar
Veri İşleme Şartları	Verilerin minimum düzeyde ve yalnızca gerekli olduğunda işlenmesi	Verilerin minimum düzeyde ve yalnızca gerekli olduğunda işlenmesi	Verilerin minimum düzeyde ve yalnızca gerekli olduğunda işlenmesi
Veri Paylaşımı ve Transferi	Ebeveyn izni olmadan veri paylaşımı ve transferi yasaktır.	Ebeveyn izni olmadan veri paylaşımı ve transferi yasaktır.	Ebeveyn izni olmadan veri paylaşımı ve transferi yasaktır.
Özel Nitelikli Veriler	Hassas verilerin işlenmesi sıkı düzenlemelere tabidir.	Hassas verilerin işlenmesi sıkı düzenlemelere tabidir.	Özel nitelikli verilerin korunması için ek güvenlik önlemleri alınmalıdır.
Uygulama Alanı	13 yaş altı çocuklara yönelik web siteleri ve uygulamalar	17 yaş altı çocuklara yönelik web siteleri ve uygulamalar	Sosyal medya platformları

Türk Hukukunda Çocukların Çevrim İçi Gizliliğinin ve Güvenliğinin Korunmasına Yönelik Yasal Düzenlemeler

Ülkemizde çocukların çevrim içi gizliliğinin ve güvenliğinin korunmasına yönelik doğrudan bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Öte yandan, konu ile ilgili doğrudan bir yasa olmasa da çeşitli kanunlarda yer alan düzenlemeler ile dolaylı yoldan çocukların çevrim içi gizliliğinin ve güvenliğinin

korunması hedeflenmektedir. Türkiye'de bu konu ile ilgili yasalar ve düzenlemelerden en önemlileri; 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu (2004), 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu (2005), 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun (2007) ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (2016)'dur.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 26 Eylül 2004 tarihinde kabul edilerek 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanun, daha önce yürürlükte olan 1926 tarihli 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun yerine geçmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda; insan haklarına saygı, hukuki belirlilik, suçların ve cezaların kanuniliği gibi ilkeler ön plandadır. Bu çerçevede, TCK'nin 135. ve 136. maddeleri; kişisel verilerin hukuka aykırı olarak kaydedilmesini, saklanmasını ve başkalarına verilmesini suç olarak tanımlamaktadır. Bu maddeler, genel olarak kişisel verilerin korunmasını anayasal bir hak olarak güvence altına almakla birlikte çocukların çevrim içi verilerinin de kötüye kullanılmasına karşı önemli bir güvenlik mekanizması sağlar. TCK'nin 135. maddesi, kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın hukuka aykırı olarak kaydedilmesini suç sayarak verilerin izinsiz bir şekilde toplanması veya saklanmasını engellemeyi amaçlamaktadır. Bu maddenin özellikle çocukların çevrim içi aktiviteleri sırasında paylaştıkları kişisel verilerin korunmasına yönelik önemli bir yasal zemin oluşturduğu söylenebilir. Çocukların internet ve bağlantılı teknolojiler ile yoğun temas halinde oldukları günümüzde, bu madde onların dijital ortamdaki mahremiyetlerinin güvence altına alınmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Çocukların internet üzerinden paylaştığı veriler, bazen kötü niyetli kişiler veya ticari amaçlarla kullanılan üçüncü şahıslar tarafından izinsiz olarak kaydedilmekte ve/veya başkaları ile paylaşılabilmektedir. TCK'nin 136. madde ise bu tür verilerin başkalarına verilmesini, satılmasını veya izinsiz paylaşılmasını suç olarak tanımlamaktadır. Bu maddenin de çocukların kişisel verilerinin izinsiz olarak başka şahıslarla paylaşılmasını, kanunla cezai yaptırımlara bağlanmasını sağladığı aşikârdır.

Bu kapsamda çocukların çevrim içi ortamlarda paylaştıkları kişisel verilerin korunması, Türk Ceza Kanunu'nun 135 ve 136. maddeleri ile de doğrudan ilişkilidir. Bu hükümler, dijital ortamdaki veri güvenliğini ceza hukukunun güvencesi altına almaktadır. Türk Ceza Kanunu'nda çocuklara yönelik dijital suçlar için özel bir düzenleme bulunmasa da kişisel verilerin ihlali ile ilgili düzenlemeler bu boşluğu kısmen doldurmaktadır (Güner, 2021; Serin, 2019). Aynı zamanda Eşitli'nin (2023) de ifade ettiği üzere TCK 135. ve 136. maddelerinin etkin bir şekilde uygulanması, çocuğun gelişimsel haklarını doğrudan etkileyen veri ihlallerine karşı caydırıcı bir unsur olabilir. Benzer şekilde Yılmaz'ın (2020) da ifade ettiği gibi dijital haklar bağlamında çocukların çevrim içi mahremiyetinin ihlali, hem etik hem de ceza hukuku normlarını ilgilendiren çok boyutlu bir problemdir. Bununla birlikte, TCK'nin 135. ve 136.

maddeleri, kişisel verilerin korunması ve kötüye kullanılmasının engellenmesi açısından önemli bir yasal zemin oluştursa da çocukların çevrim içi güvenliğini tam anlamıyla sağlamak için bu yasal düzenlemelerin yanı sıra çevrim içi platformların da sorumluluk alması, farkındalık çalışmalarının artırılması ve teknoloji şirketlerinin çocukları hedef alan gizlilik politikalarını iyileştirmeleri gerekmektedir.

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin ilk maddesi-daha erken yaşta reşit olma durumu dışında- on sekiz yaşın altındaki her insanı çocuk olarak kabul etmektedir. 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu da benzer ifadeler ile çocuğu “daha erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış kişi” olarak tanımlamaktadır. Çocukların biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan gelişiminin sağlanması adına çocuklara ihtiyacı olan asgari imkânların sağlanması gerekmektedir (BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, 1989). Bu bağlamda 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu, ülkemizde korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını sağlamak amacıyla 3 Temmuz 2005 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanun, çocuğun haklarının korunmasını ve geliştirilmesini amaçlayan bir dizi temel ilkeye dayanmaktadır. Bu ilkelere göre çocuğun yaşama, gelişme, korunma ve katılım hakları güvence altına alınmalı, çocuğun yarar ve esenliğinin ön planda tutulması sağlanmalıdır. Çocuk ve ailesi herhangi bir ayrımcılığa uğramadan bilgilendirilerek karar süreçlerine dâhil edilmeli, aynı zamanda kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği hâlinde çalışılmalıdır. Çocuğun, her türlü soruşturma ve kovuşturma sürecinde özel ihtimam gösterilerek adil ve etkili bir usul izlenmeli, özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ve hapis cezası yalnızca en son çare olarak başvurulmalıdır. Tedbir kararları verilirken kurumda bakım ve kurumda tutmanın son çare olarak görülmesi, çocuğun yaşına ve gelişimine uygun eğitim ve öğrenim hakkının sağlanması esastır. Ayrıca çocuklar bakım ve tedbir kararlarının uygulandığı kurumlarda yetişkinlerden ayrı tutulmalı, kimliklerinin başkaları tarafından belirlenememesi için özel önlemler alınmalıdır. Bu ilkeler, çocuğun toplumsal sorumluluğunun geliştirilmesine, en iyi şekilde korunmasına ve haklarının etkin bir şekilde savunulmasına hizmet etmeyi amaçlamaktadır.

Söz konusu kanun; çocukların fiziksel, duygusal ve cinsel istismardan korunmasına yönelik kapsamlı bir çerçeve sunarken çocukların çevrim içi ortamlarda karşılaşılabileceği istismar türlerine yönelik yeterli hukuki düzenlemeler içermemektedir. Hâlbuki teknolojinin hızla gelişmesi ve dijital dünyada çocukların aktif bir şekilde yer alması, çocuk istismarı kavramını yalnızca fiziksel dünyayla sınırlı tutmamayı gerektirmiştir. Çocukların çevrim içi ortamlarda karşılaştıkları riskler, geleneksel istismar türlerinin dijital versiyonlarını barındırabilir ve bu nedenle özel bir dikkat ve düzenleme gerektirmektedir. Çocukların çevrim içi ortamlarda karşılaştıkları istismar türleri arasında çocuk pornografisi, siber

zorbalık, çevrim içi taciz ve çevrim içi bağlantı kurma ve kişisel verilerin izinsiz toplanması ve satılması öne çıkmaktadır. 5395 sayılı Kanun ise her ne kadar fiziksel, duygusal ve cinsel istismar gibi geleneksel istismar biçimlerine karşı koruyucu bir çerçeve sunsa da çevrim içi ortamlarda ortaya çıkan yeni nesil risklere karşı yeterli ölçüde özgül ve güncel düzenlemeler içermemektedir. Ayrıca internet ortamı, çocuklara yönelik yeni istismar biçimlerinin gelişmesine zemin hazırlarken hukuki mekanizmalar bu tür suçlara karşı oldukça yavaş tepki vermektedir (Şen, 2017). Bu nedenle, dijitalleşmenin hız kazandığı günümüzde çocukların çevrim içi ortamlarda sağlıklı ve güvenli bir şekilde var olması; istismar risklerinin yalnızca fiziki ortamlara özgü olmadığı bilincinin yaygınlaşması, bu kapsamda gerekli tedbirlerin alınması ve yasal düzenlemelerin oluşturulması ile mümkün olacaktır.

5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun

Ülkemizde 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun 23.05.2007 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ayrıca bu kanunda yer alan düzenlemelere ilişkin usul ve esasların belirlendiği İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 30.11.2007 tarihli ve 26716 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Kırış, 2019). İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun olarak bilinen 5651 sayılı kanun, internet servis sağlayıcıları ve içerik sağlayıcılara çeşitli yükümlülükler getirmekte ve internet ortamında yapılan yayınlar yoluyla işlenen belirli suçlarla etkin mücadele edilmesini ve dijital yayınların kontrol altına alınmasını amaçlamaktadır. 5651 sayılı Kanun, internet ortamında işlenen suçlarla mücadele etmek ve bireylerin haklarını korumak amacıyla şikâyet mekanizmaları ve erişim engelleme gibi araçlar da sunmaktadır. Bu kapsamda, kişiler kişilik haklarının ihlali durumunda içerik veya yer sağlayıcılara başvurabilmekte sonuç alınmadığı takdirde sulh ceza hâkimliğine başvurarak erişim engeli talep edebilmektedir. Aynı zamanda belirli katalog suçlar (örneğin çocuk istismarı, uyuşturucu kullanımı, müstehcenlik gibi) söz konusu ise Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu doğrudan veya acil durumlarda resen erişim engeli getirebilmektedir. Konu ile ilgili şikâyetler için İnternet Bilgi İhbar Merkezi (ihbarweb.org.tr) üzerinden başvuru yapılabilmektedir.

Bu Kanunla ilgili önemli bir husus ise kanunun doğrudan çocuk odaklı düzenlemeler içermemesidir. Bununla birlikte kanunda; “Toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülükleri” başlıklı 4. maddesinde; “Ticari amaçla toplu kullanım sağlayıcılar, ailenin ve çocukların korunması, suçun önlenmesi ve suçluların tespiti kapsamında usul ve esasları yönetmelikte belirlenen tedbirleri almakla yükümlüdür.”

ve “Sosyal ağ sağlayıcı, çocuklara özgü ayrıştırılmış hizmet sunma konusunda gerekli tedbirleri alır.” gibi ifadeler yer almaktadır. Dolayısıyla kanun, doğrudan ve kapsamlı bir koruma sağlamasa da dolaylı yoldan çocukların çevrim içi ortamlarda güvenli bir şekilde var olmalarına yönelik maddeler içermektedir. Bu ifadeler, çocukların zararlı dijital içeriklere karşı savunmasız bırakılmaması adına dijital içerik sağlayıcıların teknik ve içerik düzeyinde sorumluluk taşıdığını ortaya koymaktadır. Ancak uzmanlara göre bu yükümlülüklerin soyut nitelikte kalması, uygulamada yetersizliklere neden olmaktadır. Özellikle konu ile ilgili araştırmalarda sosyal medya platformlarının 5651 sayılı kanun uyarınca yükümlülüklerini yerine getirme konusunda ciddi eksiklikler olduğunu vurgulanmaktadır (Uçak, 2021). Sosyal ağ sağlayıcıların çocuklara yönelik ayrıştırılmış içerik sunma yükümlülüğü pratikte uygulanmamakta, çocuk istismarı içeren içeriklerin takibi sınırlı kalmaktadır. Erişim engeli ve içerik kaldırma gibi araçlar çoğu zaman ihlalin gerçekleşmesinden sonra devreye girmekte; önleyici hukuki çerçeve zayıf kalmaktadır (Serin, 2019).

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK), 24 Mart 2016 tarihinde kabul edilip 7 Nisan 2016'da 29677 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanun, kişisel verilerin işlenmesinde bireylerin temel hak ve özgürlüklerini korumayı ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülüklerini belirlemeyi amaçlamaktadır. KVKK, kişisel verilerin işlenmesi, imha edilmesi, aktarılması, veri sorumlusunun yükümlülükleri, başvuru hakları, sicil kayıt yükümlülüğü, suçlar ve idari para cezaları gibi birçok konuyu düzenlemektedir. Ancak, çocuklara ait kişisel verilerin korunmasına dair özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Yine de çocuklar için doğrudan bir düzenleme olmasa da KVKK ile sağlanan genel yasal koruma ve hükümlerin çocuklar için de geçerli olacağı düşünülmektedir.

Bu bağlamda bu zamana dek Kişisel Verileri Koruma Kurulu çocuklara yönelik iki önemli karar vermiştir. Bunlardan Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 11/08/2020 tarihli ve 2020/622 sayılı kararında, 18 yaş altındaki bir çocuğa ait sağlık raporunun imhası talebi üzerinden, çocuğun ve velisinin kişisel veriler üzerinden başvuru hakkı değerlendirilmiştir. Kurul, kişisel verilerin korunması hakkının şahsa sıkı sıkıya bağlı bir hak olduğunu, ancak bu hakkın çocuğun ayırt etme gücüne sahip olması halinde bizzat kullanılabileceğini belirtmiştir. Aynı zamanda, veli ile çocuğun iradelerinin örtüşmesinin de başvuru hakkının kullanımında dikkate alınması gerektiğini ifade etmiştir. Ancak bu yaklaşım, çocuk ile veli arasında görüş ayrılığı olması hâlinde, velinin iradesinin üstün tutulacağı anlamına gelebileceği için çocuk hakları açısından sakıncalı bulunmuştur. Bu ifade, çocuğun bireysel iradesinin ikinci plana atılabileceği yönünde endişe doğurmakla birlikte BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin ve Türk Medeni

Kanunu'nun ilgili maddeleri ile çelişmektedir. Dolayısıyla, çocuğun kişisel verilerinin korunmasında çocuğun kendisinin merkeze alınması gerektiği ve bu hakların hukuki dayanağa bağlanmasının gerekli olduğu vurgulanmıştır. Kurul'un 02/04/2020 tarihli ve 2020/255 sayılı kararında ise, bir eğitim kurumunun çocuğa özel nitelikli kişisel veriler üzerinden yaptığı rehberlik faaliyetinde, velinin bilgilendirilmediği ve açık rızasının alınmadığı gerekçesi ile yapılan şikâyet incelenmiştir. Bu kararda Kurul, işleme faaliyetinin hukuka aykırı olduğuna hüküm vermiş; ancak çocuğun ayırt etme gücü, rıza kimin tarafından verilmeli veya aydınlatma kime yapılmalı gibi önemli sorulara yanıt vermemiştir. Kararda yalnızca ilgili kişinin çocuk olduğu belirtilmekle yetinilmiştir. Her iki karar da çocukların kişisel verilerinin korunması ile ilgili bazı önemli tartışmaları gündeme getirse de çocukların çevrim içi gizliliği ve dijital güvenliği konusunda herhangi bir özel düzenleme veya açık koruma mekanizması içermemektedir. Bu kararlar daha çok kişisel verilerin işlenmesi bağlamında temel haklar ve ebeveyn-çocuk ilişkisindeki yetki sınırlarına odaklanmıştır. Oysaki çevrim içi ortamlarda çocukların karşılaştığı özel riskler ve dijital mahremiyet ihtiyaçları dikkate alındığında, bu konulara özel açık hukuki çerçevelerin hâlen eksik olduğu görülmektedir.

Bunların yanı sıra konu ile ilişkili olarak zaman zaman yayımlanan KVKK Bültenleri ise çocukların dijital ortamlarda güvenliği hakkında önemli bilgiler içermektedir. Örneğin KVKK tarafından yayımlanan "Dijital Çağda Mahremiyet: Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması" başlıklı Bülten No: 5 (Nisan–Temmuz 2024) gibi bültenler çocukların dijital ortamlarda karşılaştığı kişisel veri güvenliği risklerine yönelik detaylı değerlendirmeler sunmaktadır. Bültende, çocukların verilerinin ticari amaçlarla izinsiz toplanmasının mahremiyet ihlallerine yol açtığı, ebeveyn rızası ile çocuğun bilgilendirilmesi arasında denge kurulması gerektiği ve özellikle oyun, sosyal medya ile mobil uygulamalarda veri minimizasyonu ilkesinin daha sıkı şekilde uygulanmasının önem taşıdığı vurgulanmaktadır.

Siber Güvenlik Kanunu

7545 Sayılı Siber Güvenlik Kanunu, ülkemizin siber güvenliğini güçlendirmek, siber tehditlerin bertaraf edilmesini sağlamak ve olası siber olayların etkilerini azaltmak adına kapsamlı düzenlemeler içermektedir. Gerçek ve tüzel kişilere yönelik koruyucu tedbirlerin belirlenmesini öngören bu kanun, 19 Mart 2025 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanunda; kamu kurumları ve özel sektörler için asgari güvenlik standartlarını belirleyen, kritik altyapıların korunmasını ve sistematik denetimlerin artırılmasını amaçlayan maddeler bulunmaktadır. Ayrıca, kanun; siber olaylara müdahale ekiplerinin yapılandırılmasını, gerçek ve tüzel kişilere yönelik teknik ve idari yükümlülüklerin tanımlanmasını öngörmektedir.

Kanun ile ilgili bir diğer husus ise dijital çağın en kritik grubu olan çocukların çevrim içi gizlilik ve güvenlik haklarını doğrudan koruyacak özel hükümler içermemesidir. Kanunda; özellikle çocukların kişisel verilerinin korunması, çevrim içi risklere karşı bilinçlendirilmesi ve dijital ortamlarda maruz kalabilecekleri tehditlere karşı koruma tedbirlerinin alınması gibi konulara özel bir bölümün eksikliği dikkat çekmektedir. Dolayısıyla kanun, genel kullanıcı odaklı bir yaklaşım benimseyerek bilhassa çocukların çevrim içi ortamlarda kişisel verilerinin güvenliği, çevrim içi taciz, siber zorbalık, oyun platformlarındaki suistimaller gibi spesifik tehditlere karşı koruyucu bir yasal çerçeve sunmamaktadır. Bu durum, özellikle 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme çerçevesinde çocuklara tanınan koruma haklarının dijital zeminde daha açık ve detaylı biçimde düzenlenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Nitekim çocukların kişisel verileri, gelişimsel özellikleri ve dijital ortamlarla etkileşim düzeyleri dikkate alındığında, onlara yönelik özel yasal yaklaşımların benimsenmesi elzemdir (Livingstone ve Third, 2017). Konu ile ilgili uluslararası literatürde çocukların dijital gizliliğinin ve güvenliğinin sağlanmasına yönelik yasal çerçeveler; ebeveyn rızası, içerik filtreleme sistemleri, dijital medya okuryazarlığı eğitimi, veri anonimleştirme ve minimizasyonu ilkeleri gibi hususları içermektedir. Ülkemizin de bu yöndeki boşluğu doldurarak dijital ortamlarda çocuklara yönelik siber tehditleri asgari düzeye indirecek politika belgeleri ve özel kanunlar geliştirmesi, çocuk hakları temelli bir siber güvenlik anlayışının yerleşmesini sağlayacaktır.

Dijital Dünyada Çocuk Hakları Sözleşmesi

Türkiye'de bu konu ile ilgili yakın zamanda "Dijital Dünyada Çocuk Hakları Sözleşmesi" başlıklı bir sözleşme Enstitü Sosyal tarafından hazırlanmıştır. 23 Nisan 2025 tarihinde çocuklara bir bayram hediyesi olarak duyurulan sözleşme ile çocukların dijital geleceğini koruma yolunda somut bir adım atılmıştır. Sözleşme; çocukların dijital güvenliğinden sorumlu tüm paydaşlara yönelik bir çağrı niteliğindedir. Sözleşme; dijital teknolojilerin çocukların eğitime, gelişimine ve yaratıcılığına sunduğu fırsatları desteklerken aynı zamanda çevrim içi istismar, veri ihlalleri, siber zorbalık ve dijital eşitsizlik gibi tehditlerin farkında olarak tarafların sorumluluk almasını beklemektedir. Sözleşmede ebeveynler, veliler, bakım verenler, öğretmenler, okul yöneticileri, çocuk sağlığı uzmanları, hukukçular, sosyal çalışma görevlileri, politika yapıcılar, dijital içerik üreticileri ve şirketler gibi ilgili taraflar, çocukların korunması için üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirmekle mükelleftir. Taraflar, ortak sorumluluk bilinci ile dijital dünyada çocukların fiziksel, zihinsel ve duygusal esenliğini koruyacak önlemleri almayı taahhüt edecektir (Enstitü Sosyal, 2025).

Toplamda 13 maddeden oluşan sözleşmeyi detaylandırmak gerekirse; bu sözleşmede geçen çocuk, henüz 18 yaşını doldurmamış bireyi; dijital dünya ise internet ve bağlantılı teknolojiler aracılığı ile

sunulan tüm platformları, içerikleri, uygulamaları ve etkileşim ortamlarını ifade etmektedir. Sözleşmenin temel amacı, çocuklar dijital haklarını bilinçli bir şekilde savunabilecek duruma erişinceye dek onların güvenliğini temin etmek ve dijital ortamlarda çocukların üstün yararını esas alan sürdürülebilir bir iş birliği çerçevesi oluşturmaktır. Bu çerçevede Dijital Dünya'da Çocuk Hakları Sözleşmesi; yalnızca bir hukuki metin değil, aynı zamanda toplumu kapsayan bir seferberlik çağrısı olarak değerlendirilmelidir. Söz konusu sözleşme ile her çocuğun dijital ortamda bir birey olarak varlık göstermesi; haklarının tanınması, görüşlerinin duyulması ve bütüncül bir şekilde korunması amaçlanmaktadır.

Sonuç olarak sözleşmenin tarafları ortak sorumluluk bilinci ile hareket ederek dijital dünyada çocukların fiziksel, zihinsel ve duygusal esenliğini güvence altına alacak tedbirleri alma yükümlülüğünü kabul eder ve bu doğrultuda aşağıda belirtilen ilke ve yükümlülüklerle bağlı kalmayı taahhüt eder:

- “Her çocuğun bilgi ve iletişim teknolojilerinden güvenli, adil ve anlamlı şekilde yararlanma hakkı korunur.
- Çocuğun dijital ortamlarda fiziksel, zihinsel ve duygusal bütünlüğünün, mahremiyetinin ve kişisel verilerinin korunmasını sağlamak ebeveynlerin, velilerin, bakım verenlerin, öğretmenlerin, okul yöneticilerinin, çocuk sağlığı uzmanlarının, hukukçuların, sosyal çalışma görevlilerinin, dijital içerik sağlayıcılarının, şirketlerin ve devletlerin devredilemez ortak sorumluluğudur.
- Dijital dünya konusunda çocukları eğitmeyen ve bilgilendirmeyen, onları sınırsız ve kontrolsüz şekilde ekrana maruz bırakan ve gerekli önlemleri almayan her paydaş çocukları ihmal etmiş olur.
- Çocukların erişimine açık her türlü dijital hizmet, çocuğun gelişimini gözetmekle yükümlüdür. Çocukları hedef alan ya da çocukların yer aldığı dijital içeriklerde onların fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimlerine zarar verebilecek unsurlar bulundurulamaz. Dijital içerik ve uygulamalarda çocuğun mahremiyet hakkı, açık rıza ilkesi ve unutulma hakkı gözetilir. Bu haklara aykırı uygulamalara izin verilemez.
- Çocukların yer aldığı içeriklerde şiddet, nefret söylemi, zorbalık, müstehcenlik, bahis, kumar gibi çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal bütünlüğüne zarar verecek unsurlara yer verilemez. Ebeveynler, veliler, bakım verenler, öğretmenler, okul yöneticileri, çocuk sağlığı uzmanları, hukukçular, sosyal çalışma görevlileri, dijital içerik sağlayıcıları, şirketler ve devletler, dijital ve sosyal ortamlarda çocuklar arasında dışlayıcı davranışlara ve kasıtlı yalnızlaştırmaya neden olacak tutumlara karşı ortak sorumluluk taşır.

- Çocuğa ait kişisel veriler, özel nitelikli kişisel veri kapsamında devletin denetimi ve gözetimi altında hizmet sağlayıcılar tarafından korunur. Bu veri, hiçbir surette çocuğun zararına olacak şekilde ticarileştirilemez ve kullanılamaz. Dijital hizmet sağlayıcıları, çocuklara yönelik algoritmaların ve içeriklerin güvenli, yaşa uygun ve ayrımcılıktan uzak olmasını sağlamakla mükelleftir.
- Çocuklar, ebeveynler, veliler, bakım verenler, öğretmenler, okul yöneticileri, çocuk sağlığı uzmanları ve sosyal çalışma görevlileri dijital ortamlarda maruz kalınan istismar, şiddet, nefret söylemi, zorbalık, müstehcenlik, tehdit ve benzeri hukuka aykırı eylemler ve dijital bağımlılık hakkında hızlı, erişilebilir ve etkili başvuru yolları ile şikâyet mekanizmalarına sahip olmalıdır.
- Ebeveynlerin, velilerin, bakım verenlerin, eğitimcilerin, çocuk sağlığı uzmanlarının, sosyal çalışma görevlilerinin, dijital içerik sağlayıcıların ve şirketlerin sorumluluklarını denetleyen ve bu konuda gerekli önlemleri alan ilgili kamu kurum ve kuruluşları çocuk istismarını önleyebilir.
- Çocuklar dijital dünyada güvende kalmak için yaşlarına uygun, erişilebilir ve nitelikli bir dijital okuryazarlık eğitimi alma hakkına sahiptir. Devlet, eğitim hakkının dijital tamamlayıcısı olan bu alanı kamu hizmeti niteliğinde değerlendirir. Hiçbir çocuk dijital okuryazarlık eğitimi alma hakkından mahrum bırakılamaz. Devletler bunun için gerekli imkânları sağlamakla yükümlüdür.
- Devletler çocuk güvenliğini, mahremiyetini ve refahını ön planda tutan dijital platformların geliştirilmesi ve düzenlenmesini desteklemelidir.
- Çocuklar, sanal ve artırılmış gerçeklik ortamlarında güvende olma hakkına sahiptir. Devlet, bu ortamdaki istismar, kimlik ihlali ve mahremiyet risklerine karşı gerekli önlemleri alır. Her çocuk yapay zekâ ve otomatik karar sistemleri tarafından ayrımcı veya zarar verici biçimde değerlendirilmekten korunmalıdır. Teknoloji şirketleri bunun için gerekli önlemleri almakla mükelleftir.
- Her çocuk, bu sözleşmede bahsi geçen hak ihlallerine karşı uluslararası korunma hakkına sahiptir. Devletler; dijital suçlar, çevrim içi istismar, veri kaçakçılığı ve yasa dışı içeriklerle mücadele amacıyla uluslararası iş birliğini teşvik etmeli ve karşılıklı hukuki yardım mekanizmaları oluşturmalıdır.
- Dünyaya gelmiş her çocuk; dili, dini, ırkı fark etmeksizin yukarıda belirtilen ilkeler kapsamında dijital dünyada aynı hassasiyet ile korunmalıdır.” (Enstitü Sosyal, 2025).

Ülkemizde mevzuatta bulunan çocukların çevrim içi gizliliğinin ve güvenliğinin korunması ile ilişkili yasal düzenlemeler ile ABD'deki COPPA yasasını karşılaştıran Tablo 2 Ek-1'de sunulmuştur. Bu kapsamda, Ek-1'de COPPA, KVKK, Çocuk Koruma Kanunu, TCK'nın 135. ve 136. maddeleri ve 5651 sayılı kanunun kapsamı, amaçları, hedef kitleleri vb. özellikleri özetlenerek karşılaştırılmıştır. Her bir

düzenleme kendi bağlamında kişisel verilerin korunmasını ve/veya çocukların güvenliğini sağlamayı amaçlamakta olup farklı odak noktaları ve yöntemlerle bu korumayı gerçekleştirmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın sonunda gerek Türkiye'de gerekse yurt dışında konu ile ilgili çalışmalar değerlendirildiğinde özetle aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Çocukların çevrim içi gizliliğini koruma amacı taşıyan en önemli yasal düzenlemelerden biri olan Children's Online Privacy Protection Act (COPPA), dijital çağda çocuk kullanıcıların kişisel verilerinin korunmasına dair temel bir çerçeve sunmaktadır. Bunun yanı sıra, COPPA'nın günümüz dijital ortamlarıyla olan uyumu ve uygulanabilirliği son yıllarda artan bir şekilde tartışma konusu olmuştur. Parra (2024), COPPA'nın yetersiz kaldığı noktaları vurgulayarak bu düzenlemenin günümüz teknolojik gelişmelerine ayak uyduramadığını ve daha etkili, çağdaş alternatiflerin değerlendirilmesi gerektiğini de savunmaktadır. Parra'ya (2024) göre çocukların veri profilleri teknolojinin ilerlemesi ile birlikte daha karmaşık bir hâl almıştır. Bu durum COPPA'nın öngördüğü koruma mekanizmalarının etkinliğini azaltmıştır. Bu bağlamda, veri işleme ilkelerinin yeniden yapılandırılması, yaş doğrulama teknolojilerinin daha şeffaf hâle getirilmesi ve çocukların çevrim içi deneyimlerinin özgürlük ve güvenlik dengesi gözetilerek ele alınması gerektiği düşünülmektedir. Benzer şekilde, Berg (2023), COPPA'nın FTK bünyesindeki uygulamalarını sorgulamakta ve bu düzenlemenin dijital veri koruma sistematğinde bir dönüştürücü işlev görebileceğini ifade etmektedir. FTK'nin COPPA üzerinden geliştirdiği düzenlemelerin, daha kapsamlı bir dijital gizlilik politikası için zemin oluşturabileceği öne sürülmektedir. Öte yandan, ABD'de gündeme gelen Kids Online Safety Act (KOSA), COPPA'nın sınırlarını genişletmeyi ve çevrim içi platformların çocuk kullanıcılar üzerindeki etkilerini daha sistematik biçimde düzenlemeyi amaçlamaktadır. Egelman'ın (2023) katkılarıyla ortaya konan çalışmalar, COPPA'nın son 20 yıllık uygulama pratiğini değerlendirerek yeni yasal çerçevelerin nasıl daha etkili olabileceğine dair önemli öngörüler sunmaktadır.

Türkiye'de ise çocukların çevrim içi gizliliği, KVKK kapsamında genel hükümlerle korunmaya çalışılmakta ancak çocuklara özgü özel bir düzenleme henüz bulunmamaktadır. Bu eksiklik hem hukuki hem de sosyolojik açılarından eleştirilmektedir. Örneğin Serin (2019), dijital çağda çocukların kişisel verilerinin yalnızca hukuki çerçevede değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel bağlamda da değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Türkiye'deki çocukların sosyal medya kullanımına ilişkin yapılan araştırmalardan Özkaya (2023), çocukların dijital mahremiyet farkındalıklarının düşük olduğunu ve ebeveyn gözetiminin çoğunlukla yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu bulgular, ulusal mevzuatın güçlendirilmesi ve dijital okuryazarlığın yaygınlaştırılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Türkiye’de çocukların dijital ortamda korunmasıyla ilgili akademik çalışmalar son yıllarda ivme kazanmış; kişisel verilerin korunması, dijital mahremiyet ve çocuk hakları alanlarında bir literatür oluşmaya başlamıştır. Örneğin, Özdemir’in (2024) “Çocukların Çevrimiçi Ortamda Korunmasına Yönelik Hukuki Yaklaşımlar” başlıklı çalışmasında, çevrim içi ortamların çocuklar üzerindeki etkileri ve çocukların çevrim içi ortamlarda korunmasına yönelik ulusal ve uluslararası hukuki dayanaklar ile yaklaşımlar ele alınmıştır. Benzer şekilde, Eskidemi Meral ve Tezel Şahin (2019:103) ise “Teknolojinin Aileye Etkisi: Değişen Ailenin Dijital Ebeveyn ve Çocukları” başlıklı çalışmalarında, çocukların teknolojiyle erken yaşlarda tanışmasının çocuklar üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğu; ancak çocukları teknolojiden soyutlamanın da mümkün olmadığı belirtilmiştir. Bu bağlamda ebeveynlere önemli roller düştüğü vurgulanmıştır.

Emin’in (2025) “Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması” başlıklı çalışması, çocukların kişisel verilerinin işlenmesinde karşılaşılan hukuki ve etik sorunları ele almakta; özellikle dijital ortamda çocuklara ait bilgilerin korunmasına yönelik yasal düzenlemeleri ve uygulama eksikliklerini incelemektedir. Çalışma, mevcut mevzuatın çocuk hakları ekseninde yeterliliğini tartışırken, bu alandaki yeni tehditlere karşı daha etkin koruma mekanizmaları önerir. Güleş (2023) ise çalışmasında; çocukların özel hayatına müdahale niteliğindeki kayıt ve yayınlara karşı mevcut hukuki başvuru yollarının yeterliliğini analiz etmektedir. Bu çalışmada, özellikle sosyal medya ve medya yayınlarında çocuğa ait bilgilerin izinsiz ifşasına karşı yürürlükteki önlemlerin uygulamadaki etkinliği sorgulanmakta; daha caydırıcı yaptırımlar ve önleyici tedbir önerileri sunulmaktadır. Bu çalışmalarda çocukların dijital çağda kişisel verilerinin korunması için daha kapsamlı ve etkin hukuki düzenlemelerin gerekliliğine vurgu yapılmaktadır. Tüm bu çalışmalar, Türkiye’de çocukların dijital ortamdaki haklarının korunmasına yönelik yasal altyapının güçlendirilmesi gerektiğini ortaya koyarken aynı zamanda eğitim ve farkındalık çalışmalarının da bu süreçte eşlik etmesinin önemini açıkça göstermektedir.

Sonuç olarak Türkiye’de çocukların çevrim içi gizliliğini ve güvenliğini korumaya yönelik yasaların eksikliği, giderek dijitalleşen dünyada ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte, çocuklar daha fazla çevrim içi zaman geçirmekte ve kişisel bilgilerini çeşitli platformlarda paylaşmaktadır. Öte yandan, bu bilgilerin nasıl korunduğuna dair yasal düzenlemelerin yetersiz olması, çocukları siber zorbalık, kimlik hırsızlığı ve mahremiyet ihlalleri gibi risklere açık hale getirmektedir. Türkiye’de mevcut yasalar, çocukların çevrim içi gizliliği ve güvenliği konusunda doğrudan ve ayrıntılı hükümler içermediğinden, çocukların kişisel verilerinin kötüye kullanımı, çevrim içi ortamda şiddet, zorbalık, cinsel istismar, madde bağımlılığı gibi zararlı içeriklerin engellenmesi konusunda yeterli koruma sağlanamamaktadır. Web siteleri ve çevrim içi platformlarda kişisel verilerin ihlalinde yasal süreçlerin belirsizliğinden hak kayıpları da oluşmaktadır.

Bu durum, çocukların güvenli ve sağlıklı bir dijital deneyim yaşamalarını engellemektedir.

Çocukların çevrim içi gizliliğini ve güvenliğini korumak için acilen kapsamlı yasal düzenlemelere ihtiyaç vardır. Bu yasalar, çocukların kişisel verilerinin toplanması, işlenmesi ve saklanması konusunda sıkı kurallar getirmeli, veri toplayıcıların sadece belirli ve açıkça tanımlanmış amaçlar için bu verileri kullanmasını zorunlu kılmalıdır. Bununla birlikte, ebeveynlerin çocuklarının verilerinin nasıl toplandığı ve kullanıldığı konusunda bilgilendirilmesi ve verilerin silinmesini talep etme hakkına sahip olmaları sağlanmalıdır. Çocukların çevrim içi güvenliğini sağlamak ve zararlı içeriklerden korunmalarını temin etmek için ek düzenlemeler de gerçekleştirilmelidir. Çevrim içi platformlarda çocukların zararlı içeriklere maruz kalmasını engellemek amacıyla etkili filtreleme ve denetim sistemleri uygulanmalıdır. Şiddet, cinsel içerik ve diğer zararlı materyallerin çocuklar tarafından erişilmesini önlemek için teknoloji firmalarının ve yasal düzenleyicilerin iş birliği yapması bu süreçte oldukça gerekli ve önemlidir.

Çocuklara yönelik hedeflenmiş reklamların sınırlandırılması veya yasaklanması için de yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Mevcut düzenlemeler, çocukların maruz kaldığı reklamların içerik ve sıklığını kontrol etmekte yetersiz kalmakta, bu da çocukların zararlı içeriklere maruz kalma riskini artırmaktadır. Doğrudan pazarlama faaliyetlerinin engellenmesi konusunda da etkili denetim ve yaptırım mekanizmaları bulunmalıdır. Bu kapsamlı düzenlemeler, çocukların çevrim içi dünyada güvende olmalarını sağlayacak ve hem gizliliklerini hem de fiziksel ve psikolojik sağlıklarını koruyacaktır. Türkiye'de çocukların çevrim içi gizliliği ve güvenliği ile ilgili yasal boşlukların giderilmesi, onların dijital dünyada güvenliğini ve mahremiyetini koruma açısından hayati öneme sahiptir. Çocukların çevrim içi gizliliğini ve güvenliğini korumak amacıyla oluşturulabilecek düzenlemeler için öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Veri toplayıcıların, çocukların verilerini sadece belirli ve açıkça tanımlanmış amaçlar için kullanmalarını zorunlu kılan yasaların düzenlenmesi
- 18 yaşın altındaki çocuklardan veri toplamak için çocuk ve ebeveyn veya yasal vasinin açık rızasını gerektiren yasaların oluşturulması
- Ebeveynlere, çocuklarının verilerinin nasıl toplandığı, kullanıldığı ve saklandığı konusunda bilgilendirme yapılması
- Çocukların ve ebeveynlerin, çevrim içi platformlarda toplanan kişisel verilerin silinmesini talep etme hakkının olması
- Çevrim içi platformlarda arka planda çalışan algoritmada toplanan verilerin açıkça gösterilmesi, şeffaf olunması; çocuk veya ebeveynin arka planda tutulmasını istemediği verilerini silebilme hakkının olması
- Web siteleri, çevrim içi hizmetler ve ağ sağlayıcılarının çocukların verilerini nasıl

topladığını, kullanıldığını açık ve anlaşılır bir şekilde açıklayan gizlilik politikalarını beyan etmelerinin sağlanması ve bu beyanın çocukların anlayabileceği basit bir dilde yazılması

- Kullanıcı algoritmasına göre çalışan yapay zekâ destekli çevrim içi platformlarda uygulama sonrası dijital ayak izinin kullanılmayacağına dair sözleşme metninin yer almasının zorunlu hale getirilmesi
- Yaş doğrulama sistemlerinin ve anonimleştirme tekniklerinin kullanılması
- Çevrim içi platformlarda çocukların fiziksel, ruhsal ve ahlaki açıdan zarar görebileceği her türlü içeriğin filtrelenmesini
- Çocuklarda bağımlılık yapıcı davranışları azaltmak için oyun ve uygulama tasarımlarında günlük kullanım süreleri gibi sınırlamaların getirilmesi
- Ebeveynlere ekran süresi ve harcamaları takip edebilecekleri ve acil durumları bildirebilecekleri araçların sağlanması
- Çocukların çevrim içi güvenliği ve gizliliği için siber güvenlik yasalarının ve politikalarının etkinliğinin sürekli izlenmesi ve değerlendirilmesi adına kurumların faaliyetlerinin artırımının sağlanması

Özetle çocukların verilerinin toplanmasının, işlenmesini önüne geçmeyi hedefleyen ve onları her türlü çevrim içi zararlı içerikten koruyan yasaların oluşturulması, çocukların çevrim içi gizliliğinin ve güvenliğinin korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla, uluslararası düzeyde mevcut kanunlar ve yasal düzenlemelerdeki küresel standartlar, normlarımız ve değerlerimiz göz önünde bulundurularak ülkemize uyarlanmalıdır. Öğrenci, öğretmen ve velinin çevrim içi gizlilik ve güvenlik konusunda bilinçlendirilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlar iş birliği yaparak çevrim içi kişisel veri ihlalleri ile ilgili gerçek senaryolar ve olaylara dair görünürlüğü artırıcı çalışmalar yürütmelidir. Okullarda ve çocukların toplu olarak bulunduğu diğer alanlarda çocukların çevrim içi gizlilik konusunda bilinçlendirilmesi amacıyla eğitim programları oluşturulmalı, kişisel veri güvenliği ihlali ile ilgili müfredat çalışmaları üniversitelerle iş birliği içinde bilgiye dayalı olarak geliştirilmelidir. Ayrıca, üniversitelerin eğitim fakültelerinde ilgili ders içeriklerinin oluşturulması da bu çabanın bir parçası olmalıdır. Ebeveynler için çevrim içi güvenlik ve gizlilik konusunda rehberlik sağlayan kaynaklar geliştirilmesi ve çocukların çevrim içi güvenliği ve gizliliği için yeni ve ortaya çıkan tehditlere yönelik araştırmalara hibe ve finansman sağlanması da bu sürecin önemli unsurlarıdır. Bu öneriler doğrultusunda yeni yasaların oluşturulmasının sağlanması ve mevcut yasaların da teknolojinin hızlı değişimi ve gelişimi karşısında sürekli olarak güncellenmesinin gerekliliği öngörülmüştür.

KAYNAKLAR

- 5Rights Foundation. (2024). *Building the digital World that young people deserve*. 5Rights Foundation. <https://5rightsfoundation.com>
- Akbulut, Y., Şahin, Y. L. ve Erişti, B. (2010). Cyberbullying Victimization among Turkish Online Social Utility Members. *Educational Technology end Society*, 13(4), 192-201.
- Akdi, M. (2016). Ana-Babanın Çocuğun Fotoğraf ve Görüntülerinin Sosyal Medyada Yayınlanmasından Doğan Sorumluluğu. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 123-144.
- Arslan, A., & Doğan, M. (2019). Dijital Mahremiyet: Çocukların İnternette Güvende Olması İçin Ailelere Öneriler. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 75-91.
- Baldry, A. C., Sorrentino, A., & Farrington, D. P. (2019). Cyberbullying and cybervictimization versus parental supervision, monitoring and control of adolescents' online activities. *Children and Youth Services Review*, 96, 302-307.
- Berg, M. W. (2023). *COPPA as Catalyst; Recalibrating the FTC's Privacy Enforcement Framework*. *Rutgers University Law Review*, 75(Spring), 1011-1054.
- Berson, I. R., & Berson, M. J. (2003). Digital literacy for effective citizenship.(Advancing Technology). *Social Education*, 67(3), 164-168.
- Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. <https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dairs%C3%B6zle%C5%9Fme>
- Boyd, D. ve Hargittai, E. (2013). Connected and concerned: Variation in parents' online safety concerns. *Policy & Internet*, 5(3), 245-269.
- California Legislature. (2016). *Student Online Personal Information Protection Act (SOPIPA)*. <https://leginfo.ca.gov>
- Council of Europe. (2007). *Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (Lanzarote Convention)*. Strasbourg: Council of Europe.
- Council of Europe. (2023). *Lanzarote Committee Reports and Recommendations*. Strasbourg: Council of Europe.
- Congress.gov. (2023). *Kids Online Safety Act (KOSA)*. <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/senate-bill/3663>
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. Thousand Oaks: Sage.
- Çekin, M. S. (2018). *Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*. İstanbul: Onikilevha.
- Demir, T., & Korkmaz, Ö. (2017). Sosyal medya kullanımının çocukların gizliliği ve güvenliği üzerindeki etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 112-130.
- Egelman, S. (2023). Informing Future Privacy Enforcement By Examining 20+ Years Of COPPA. *Harvard Journal of Law & Technology*, 37(3).
- Emin, F. (2025). *Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması*. Ankara: Adalet Yayınevi.

- Enstitü Sosyal. (2025). *Bir bayram hediyesi olarak dijital dünyada çocuk hakları sözleşmesi*. Enstitü Sosyal. <https://enstitusosyal.org/yayinlarimiz/iki-nokta/bir-bayram-hediyesi-olarak-dijital-dunyada-cocuk-haklari-sozlesmesi>
- Eskidemir Meral, S., Tezel Şahin, F. (2019). *Teknoloji ile Büyüyen Çocuklar. Dijital Çocukluk ve Dijital Ebeveynler: Dijital Nesillerin Teknoloji Bağımlılığı*. (Ed. Hasan Hüseyin Aygül, Erdal Eke). Nobel Akademik. 89-112.
- Erdoğan, N., & Demirtaş, Z. (2020). Ebeveynlerin dijital ebeveynlik rollerinin çocukların internet kullanım alışkanlıklarına etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 45(203), 567-589.
- Eşitli, E. A. (2023). Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Kişisel Verilere Yönelik İhlallere Karşı Türk Ceza Kanununda Düzenlenen Suçlar. *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1), 123-167.
- European Data Protection Board. (2021). Guidelines on Children's Data Protection under GDPR. Retrieved from https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines_en
- European Union (2016). General Data Protection Regulation (GDPR). Official Journal of the European Union (119), 1-88.
- Federal Trade Commission (t.y.). Mission. 24.05.2024 tarihinde <https://www.ftc.gov/about-ftc/mission> adresinden alınmıştır.
- Federal Trade Commission. (2019). *Google and YouTube will pay record \$170 million for alleged violations of children's privacy law*. U.S. Government Printing Office. <https://www.ftc.gov/news-events/news/press-releases/2019/09/google-youtube-will-pay-record-170-million-alleged-violations-childrens-privacy-law>
- Federal Ticaret Komisyonu. (2019). *TikTok, çocuk kullanıcıların bilgilerini izinsiz topladığı için 5,7 milyon dolar para cezası ödeyecek*. <https://www.webtekno.com/tiktok-cocuk-kullanicilarin-bilgilerini-izinsiz-topladigi-icin-5-7-milyon-dolar-para-cezasi-odeyecek-h64037.html>
- Federal Trade Commission. (2023). COPPA Rule Review Update. <https://www.ftc.gov/legal-library/browse/rules/childrens-online-privacy-protection-rule-coppa>
- Güleş, B. (2024). Çocuğun Kişisel Verilerinin Hukuka Aykırı Kayıt Ve Yayınlarına Karşı Korunmasında Mevcut Hukuki Yolların İşlevselliği ve Alınması Gerekli Yeni Tedbir Önerileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26(2), 1401-1457.
- Güner, D.F. (2021). *Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Bilgi Üniversitesi, Lisansüstü Programlar Enstitüsü, İstanbul.
- Information Commissioner's Office. (2020). *Guide to the General Data Protection Regulation (GDPR)*. <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/>
- Information Commissioner's Office. (2021). *Age appropriate design: A code of practice for online services*. <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/ico-codes-of-practice/age-appropriate-design-a-code-of-practice-for-online-services/>
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler* (26. Basım). Ankara: Nobel Akademik.
- Kırış, F. T. (2019). *Ceza Hukuku Açısından İnternet Yayıncılığı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Lee, S. J. ve Chae, Y. G. (2012). Balancing participation and risks in children's internet use: The role of internet literacy and parental mediation. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(5), 257-262.
- Livingstone, S. (2013). *Children and the Internet: great expectations, challenging realities*. Cambridge: Policy Press.
- Livingstone, S. (2009). *Children and the Internet: Great expectations, challenging realities*. Cambridge: Polity.
- Livingstone, S., & Third, A. (2017). Children and young people's rights in the digital age: An emerging agenda. *New media & society*, 19(5), 657-670.
- Macenaite, M. (2017). From Universal Towards Child-Specific Protection of the Right to Privacy Online: Dilemmas in the EU General Data Protection Regulation. *New Media and Society*, 19(5), 765-779.
- Özdemir, B. N. (2024). Çocukların Çevrimiçi Ortamda Korunmasına Yönelik Hukuki Yaklaşımlar. *Bilgi Teknolojileri ve İletişim Dergisi*, 2(2), 33-65.
- Özkaya, P. (2023). Dijital Dünyada Çevrim İçi Riskler, Bilişim Suçları ve Mağdur Çocuk. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (53), 13-42.
- Öztürk, C. (2019). 8. sınıf öğrencilerinin dijital vatandaşlık düzeyleri ile siber zorbalık eğilimleri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Palfrey, J. ve Gasser, U. (2008). *Born digital: Understanding the first generation of digital natives*. Basic Books.
- Parra, A. (2024). Coping with COPPA: Exploring Alternatives to the Children's Online Privacy Protection Act. *Indiana Journal of Law and Social Equality*, 12, 193-225.
- Serin, H. (2019). Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlalleri: Ebeveynler ve Öğretmenler Farkında mı? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 1005-1031.
- Sperry, B. (2014). COPPA 2.1: An Economic and Legal Analysis of the FTC's New Rule (SSRN Scholarly Paper ID 2418612). Social Science Research Network. <https://papers.ssrn.com/abstract=2418612>.
- State of California. (2018). *SOPPA: Protecting Students' Online Data*.
- Şen, S. (2017). *Çevrimiçi Ortamlarda Çocukların Cinsel İstismarı Sorunu ve Mücadeleci Kuruluşların Alması Gereken Tedbirler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü, Ankara.
- Taştan, F. G. (2017). *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2024). Çocuklarda bilişim teknolojileri kullanım araştırması, 2024. TÜİK Veri Portalı. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2024-53638>
- Thun, L. J., Teh, P. L., & Cheng, C. B. (2022). CyberAid: Are your children safe from cyberbullying? *Journal of King Saud University-Computer and Information Sciences*, 34(7), 4099-4108.
- Uçak, M. (2021). Kişisel verilerin hukuka uygun işlenmesinde çocuğun rızası. *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, 3(1), 41-60.
- United Nations. (1990). *Convention on the Rights of the Child*. <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>
- UNICEF. (2017). *The state of the world's children 2017: Children in a digital world*. United Nations Children's Fund. <https://www.unicef.org/reports/state-worlds-children-2017>

- UNICEF. (2023). Convention on the Rights of the Child: Status and Implementation. <https://www.unicef.org/child-rights-convention>
- European Commission. (2018). General Data Protection Regulation (GDPR). https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/data-protection-eu_en
- U.S. Congress. (2023). *Children and Teens' Online Privacy Protection Act, S.1418, 118th Cong.* <https://www.congress.gov/bill/118th-congress/senate-bill/1418/text>.
- U.S. Congress (2023). *Kids Online Safety Act (S.1409)*. Congress.gov. <https://www.congress.gov/bill/118th-congress/senate-bill/1409>
- Wach, E. (2013). Learning About Qualitative Document Analysis. <https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/2989/PP%20InBrief%2013%20QDA%20FINAL2.pdf?sequence=4> (Erişim tarihi: 28.05.2024)
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, T. K. (2020). Dijital haklar ve sorumluluklar. *Dijital okuryazarlık içinde*, (ss. 127-180). Ankara, Nobel.
- Yiğitbaşı, K. G. ve Çelik, S. (2023). Dijital dünyada mahremiyet, ebeveynlik ve çocuklar: Afyonkarahisar örneği. *TRT Akademi*, 8(19), 846-875.
- Zhou, R., Feng, C., Li, S., Zhao, J., Li, Z., Zhang, Q. ve Yao, L. (2018). Research on privacy protection in artificial intelligence. In Proceedings of the 2018 International Conference on Artificial Intelligence and Big Data (pp. 39-43).

Tablo 2. COPPA ile Türkiye'deki Mevcut Yasaların Karşılaştırılması

Özellik /Kriter	COPPA	6698 Sayılı KVKK	5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu	5237 Sayılı TCK'nin 135 ve 136. Maddeleri	5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun	Açıklama
Ülke	ABD	Türkiye	Türkiye	Türkiye	Türkiye	-
Düzenleyici Kurum	Federal Ticaret Komisyonu (FTK)	Kişisel Verileri Koruma Kurumu (KVKK)	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Adalet Bakanlığı	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK)	-
Yürürlük Tarihi	1998	2016	2005	2004	2007	-
Kapsam	13 yaşın altındaki çocukların çevrim içi gizliliği	Tüm bireylerin kişisel verilerinin korunması	Çocukların genel olarak tüm haklarının korunması	Kişisel verilerin izinsiz kaydedilmesi ve paylaşılması	İnternet ortamında yapılan tüm yayınlar ve işlenen suçlar	Yalnızca COPPA doğrudan 13 yaşın altındaki çocukların çevrim içi güvenliği ile ilgili iken; diğer yasalar kişisel verilerin korunması, çocukların genel olarak tüm haklarının korunması ve internet ortamında yapılan suçları kapsamaktadır.
Amaç	Çocukların çevrim içi ortamda kişisel bilgilerinin korunması	Kişisel verilerin işlenmesi, saklanması ve paylaşılmasını süreçlerinin düzenlenmesi	Çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik gelişimlerinin korunması	Kişisel verilerin korunması	İnternet yayınlarının düzenlenmesi ve suçlarla mücadele	COPPA çocukların çevrim içi ortamlarda güvenliğini hedeflerken diğer yasalar direkt çocukların çevrim içi güvenliği ile ilgilenmemektedir. COPPA dışındaki yasalarda kişisel verilerin işlenmesi, korunması, internet yayınlarının düzenlenmesi ve çocukların bütünsel gelişiminin korunması amaçlanmaktadır.
Hedef kitle	13 yaşın altındaki kişiler	Tüm kişiler	18 yaşın altındaki kişiler	Tüm kişiler	Tüm internet kullanıcıları	COPPA ve Çocuk Koruma Kanununun hedef kitleleri çocuklar olup sırası ile 13 yaşın altındaki ve 18 yaşın altındaki çocuklardır. Diğer yasalarda hedef kitle tüm bireylerdir.
Gizlilik Politikası	Çocuklardan veri toplayan sitelerin gizlilik politikası yayınlaması zorunludur.	Genel gizlilik politikası gerekliliği vardır.	Çocukların mahremiyetini korumak ve bilgilerin yetkisiz kişilerle paylaşılmasını önleme amaçlı gizlilik politikası	Kişisel verilerin izinsiz olarak kaydedilmesi suçtur ve veri güvenliği önlemleri alınmalıdır.	İçerik sağlayıcılar ve yer sağlayıcılar gizlilik politikalarını belirgin bir şekilde sunmak zorundadır.	Her bir yasa için gizlilik politikası gereklidir, ancak COPPA'da ve ÇKK'da çocuklara özel vurgu yapılmaktadır.
Ebeveyn Erişimi ve Kontrolü	Ebeveynlerin çocuklarının verilerine erişim ve silme hakkı	Veri sahiplerinin genel hakları kapsamında erişim ve silme hakları	Çocuğun korunması için alınacak tedbirlerde ebeveynlerin bilgilendirilmesi onaylarının alınması	-	-	KVKK genel veri sahibi haklarını kapsar. COPPA özel olarak ebeveynlere vurgu yapar. ÇKK'da çocuğa yönelik alınacak tedbirlerde, aile bilgilendirilmeli ve uygun hallerde aile rızası alınmasına dair madde yer alırken TCK ve 5651 sayılı kanunda ebeveyn erişimi ve kontrolüne dair herhangi madde bulunmamaktadır.
Bilgilendirme Yükümlülüğü	Ebeveynleri çocuklarının çevrim içi aktiviteleri hakkında bilgilendirme	Veri sahiplerine bilgi verilmesi zorunlu	-	-	İçerik sağlayıcılar ve yer sağlayıcılar bilgilendirme yükümlülüğü taşır.	ÇKK ve TCK'de bilgilendirme yükümlülüğü ile ilgili doğrudan bir madde bulunmamaktadır. COPPA'da ise ebeveynlere bilgi verilmesi zorunluluğu varken, 5651 sayılı Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanunda içerik sağlayıcılar ve yer sağlayıcılar bilgilendirme yükümlülüğü taşımaktadır.
Veri Güvenliği	Çocukların verilerini korumak için güvenlik önlemleri	Verilerin güvenliğini sağlama yükümlülüğü	Çocuğun korunması için gerekli tedbirlerin alınması	-	Yer sağlayıcıların ve erişim sağlayıcıların yükümlülükleri	COPPA ve KVKK'de toplanan verilerin güvenliğini sağlama yükümlülüğü varken ÇKK'da çocuğun korunması için gerekli tedbirlerin alınması şeklinde genel bir ifadeye yer verilmiştir; fakat çevrim içi ortamda korunmaya ilişkin herhangi bir madde yoktur. 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun da ise bu durum, yer sağlayıcıların ve erişim sağlayıcıların yükümlülüklerinin sağlanması şeklinde tedbir almaya yöneliktir.

Tablo 2. COPPA ile Türkiye'deki Mevcut Yasaların Karşılaştırılması (devamı)

Özellik /Kriter	COPPA	6698 Sayılı KVKK	5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu	5237 Sayılı TCK'nin 135 ve 136. Maddeleri	5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun	Açıklama
İhlaller için Yaptırımlar	Yüksek para cezaları ve diğer yaptırımlar	İdari para cezaları ve hukuki yaptırımlar	Hukuki ve idari yaptırımlar	Hapis cezaları ve diğer yasal yaptırımlar	Para cezaları ve erişim engelleme	Söz konusu yasalarda para cezaları ve hukuki yaptırımlar vardır.TCK'da bu yaptırımlar hapis cezaları ve diğer yasal yaptırımlar şeklinde belirtilmiştir. 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun da ise bu yaptırımlar para cezaları ve erişim engelleme şeklinde belirtilmiştir.
Veri İşleme Şartları	Verilerin minimum düzeyde ve yalnızca gerekli olduğunda işlenmesi	Açık rıza, kanuni zorunluluk, meşru menfaat	Çocuğun yüksek yararı gözetilerek işlem yapılması	-	İçerik sağlayıcı, yer sağlayıcı ve erişim sağlayıcıların belirli şartları yerine getirmesi	COPPA'da verilerin işleme şartları, ebeveyn izni ve belirli veriler ile sınırlandırılmaktadır. KVKK'da açık rızanın kanuni zorunluluk ya da meşru menfaat şart ya da şartlarının belirlenen durumlara göre sağlanmasıyla gerçekleşmektedir. ÇKK'da çocuğun yüksek yararı gözetilerek işlem yapılması şartı getirilmiştir. TCK'da verilerin işleme şartlarına ilişkin bir açıklama yoktur. 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun da ise içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı ve erişim sağlayıcılar belirli şartları yerine getirmeleri dahilinde veri işleme iznine sahip olurlar.
Veri Paylaşımı ve Transferi	Ebeveyn izni olmadan veri paylaşımı ve transferi yasaktır.	Açık rıza, yeterli koruma önlemleriyle transfer	-	-	Mahkeme veya idari makam kararıyla erişim engellenmesi	COPPA'da veri paylaşımı ve transferi kontrol altında ve sınırlıdır. KVKK'da açık rıza ve yeterli koruma önlemleriyle veri paylaşımı ve transfere izin verilmektedir. ÇKK ve TCK'da ilgili kanunlarda bu duruma uygun bir hususa yer verilmemiştir. 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun da ise bu durum, Mahkeme veya idari makam kararıyla erişim engellenmesi şart koşularak belirtilmiştir.
Özel Nitelikli Veriler	Özel bir düzenleme yok	Özel nitelikli veriler için ek koruma tedbirleri	-	-	-	COPPA'da özel nitelikli verilere ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. KVKK'de özel nitelikli veriler için ek koruma tedbirleri bulunmaktadır. ÇKK, TCK ve 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanunun da ise ilgili kanunlar gereği bu koşullara uygun bir durum bulunmadığından özel nitelikli veriler hakkında bir hüküm bulunmamaktadır.
Uygulama Alanı	Çevrim içi hizmetler ve web siteleri	Her türlü veri işleme faaliyeti	Çocukların tüm yaşam alanları	Kişisel veri işlemesi	İnternet ortamındaki tüm yayınlar	Uygulama alanı COPPA'da çevrim içi hizmetler ve web siteleri şeklinde; KVKK'de her türlü veri işleme faaliyeti şeklinde belirtilmiştir. ÇKK'de çocukların tüm yaşam alanları vurgusu yapılmış; TCK'de çocuklara dair kişisel veri işlemesi genel uygulama alanıdır. 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun da ise internet ortamındaki tüm yayınların uygulama alanı olduğu belirtilmiştir.